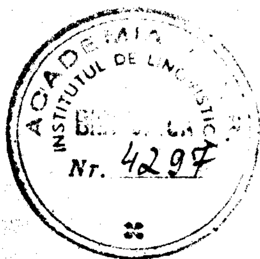

M. Beniuc

CÎNTECE DE PIERZANIE

1938

DRUM ÎN SUS

Cînd voi izbi o dată eu cu barda,
Această stîncă are să se crape
Şi va ţîşni din ea şuvoi de ape!
Băieţi, aceasta este arta!

Nu mai umblaţi mereu după exemple;
Exemplele-s făcute pentru proşti.
Din serie de vrei să te cunoşti,
Fugi de cărări şi nu intra în temple.

Eu am luat-o fără drum în sus,
Puteţi veni pe urmele-mi de sînge,
Mai urc, şi-mi vine cîteodată-a plînge
Şi mă-ndoiesc sub cruce ca Isus.

Văd, totuşi, cum în jurul meu tresaltă
Izvoarele-nceputurilor sfinte
Şi sufletul meu, ameţit, se simte
Vecin egal cu umbra ceealaltă.

Aici cu dumnezeu la cot, în Fire,
Minuni plăpînde plămădim din tină,
Cioplim din beznă forme de lumină
Şi nu dorim nici jertfă, nici iubire.

Iluzii trecătoare nu cunoaştem.
Ştim noi Nimicul dătător de friguri:
Odată ne va trece peste diguri,
Şi-n van o să-ncercăm să ne mai naştem.

Dar Noaptea asta ce-o ţinem în braţă
Şi de călduri am vrut să se pătrundă,
Pe veci de veci a devenit fecundă:
Va înflori viaţă din viaţă.

1937

INTRARE

Ca țăranul printre snopi de grîu
Voi intra masiv și greu în vreme,
Cu un car cît dealul de poeme,
Murmurînd o doină trist, molîu.

Nu-mi bat capul ce-or gîndi vecinii,
N-am cosit din holda lor un pai.
Asudînd sub ploile luminii
Numai anii mei mi-i secerai.

O strujea de vis mi-a fost merinde,
Un crîmpei de crez prin îndoieli.
N-am pus preţ vreodată pe spoieli,
Am căutat un razim doar în minte.

Că am fost şi beat din cînd în cînd
Ori de vin ori de femei — se poate.
Sînt aicea-n carte scrise toate.
Una ştiu: Nu m-am supus la vînt!

Vijelii, ispite au trecut
Cum trec vara norii peste boltă;
Ploaia lor de mi-a căzut pe holdă,
Eu am rîs domol, nu m-am temut.

Toată vremea am rămas eu însumi,
Pe la porţi domneşti n-am fost milog,
N-am ştiut şi nu pot să mă rog,
Nici n-aş vrea s-auză alţii plînsu-mi.

Că servind pe candida Minervă
Ori pe Venus ori pe nu ştiu cine,
Cu vîrtute, harnic, plin de vervă —
Este drept, eu m-am servit pe mine.

Nimenea să nu mă-nvinuiască:
M-am iubit mai mult decît pe altul
Ori pe alta, martur Preaînaltul.
Nici ei n-au ştiut să mă iubească.

Dar în schimb duşmanii ca scaeţii
Mi-au crescut pe ţarină tot timpul.
Prieteni am făcut din ei cu schimbul,
Sau gunoi, să-ngraşe huma vieţii.

Nici cu cerul n-am trăit în pace.
M-am luptat ades cu dumnezeu.
Azi e pace însă: curcubeu.
Domnul vede ce-am făcut — şi-i place.

Dacă eu sînt mulțumit sau nu,
Nu e treabă s-o discut în rime.
Ce sînt eu? Sămînță din mulțime
Ce crescu atîta cît putu.

Să mă bucur azi de rodul muncii
Ca nebunul Bibliei nu pot,
Altfel chibzuind eu drept socot:
Bucure-se de tristețea-mi pruncii.

Sînt copilul unui neam sărac,
Bieți romîni ce scormonesc pămîntul,
Vor să-și facă mai comod mormîntul, —
Tare-mi este neamul ăsta drag.

Ei mi-au fost credința-n toi de luptă.
Fiul lor, azi poate le sînt tatăl.
Aurul tristeții mele iată-l:
Carne sînt din carnea voastră ruptă!

Pită, sare, nu-mi puneţi pe tavă,
De-ale vieţii-s plin cu prisosinţă.
Mi-a rămas o singură dorinţă,
Una numai: cupa cu otravă.

Nu vă fie supărare deci
Că nu stau să vă cinstesc banchetul,
Tare-i obosit şi trist poetul,
Bîjbîie prin negurile reci.

Dar aicea-i cartea năzdrăvană,
Cîntece şi, minţii, vin cu pîne,
Pentru azi şi pentru cei de mîne.
Fie cea mai veselă pomană!

1937

ÎNDEMN LA PĂHAR

Să te-mbeţi în fiecare zi
Şi să nu ştii bine cine eşti,
Crede-n fericire şi-n poveşti
Şi nu te gîndi: „voi putrezi..."

Moartea vine tuturor, la rînd,
N-a fost dată nimănui în seamă,
Bea mai greu, de-ţi pare cînd şi cînd
C-o auzi în beznă cum te cheamă.

Lasă filozofii să dezlege
A vieţii grea cimilitură
„Mînăstire-ntr-un picior" — trecură
Mii de ani şi n-o pot înţelege.

Cînd odată vei fi ars şi cînd
Vei fi doar netrebnice ruine,
Să trînteşti păharul de pămînt
Şi închide uşa după tine!

1936

VULTURUL DE FOC

Te uită, vreu să vreu din nou
Cum n-am mai vrut de cînd am vrut
Pe vremuri, cînd eram copil,
S-ajung odată cunoscut.

Pe umeri simt crescînd aripi
De vultur, nu aripi de înger,
Şi, suflete, te-aud cum ţipi
Că-n zbor mă leagăn, nu că sînger.

Azurul se deschide larg,
Fug norii speriaţi în lături
Şi iată, suflete, începi
Cu-aripa stelele să mături.

Tot colbul cerului se-ncurcă
Prin uriaşul meu penet,
Şi luna strigă ca o curcă,
Ascunsă roşie-n făget.

Cu ciocul spintec pînza-albastră
Şi cerurile le deschid.
De-acolo urlu-n glas de tunet:
„Vedeţi că cerul este vid?"

Iar cînd voi vrea să nu mai vreu,
M-oi repezi nebun în soare
Şi am s-aprind penetul meu
În flacăra-i strălucitoare.

Apoi m-oi prăvăli prin aer,
De foç şi pară o cascadă!
Dar peste ţărnă doar cenuşa-mi
Răcită, sură va să cadă.

1937 august 17

CU SANIE FĂRĂ CLOPOȚEI

Cu sanie fără clopoței
Trec peste zăpada și noroiul veacului,
Cînd am pornit la drum fugarii mei,
Eu nu m-am închinat nici Domnului, nici Dracului.

Di! caii mei,
Nu vă lăsați,
Zburați ca zmei
Înaripați,

Spre creste de vis,
Spre vis de creste,
Vis nedescris
Nici în poveste!

Nu plătesc la nici o punte vamă,
Nu spun unde merg, nu spun cum mă cheamă,
Şi de părerea lumii n-am habar,
Mă laudă, mă-njură în zadar.

Hi! cailor,
Zburaţi mereu.
Vedeţi pe-un nor
Pe Dumnezeu,

Cum ne priveşte
Întrebător?
„Unde sfîrşeşte
Smintitul zbor?"

În urmă-aud cum oamenii mă suduie, —
Că țara, greu, pe unde trec se zguduie,
În față văd pe Domnul cum se-ncruntă,
Își pune mîna-n barba lui căruntă...

Cai năzdrăvani!
Acum vi-i rîndul,
Zburați ca vîntul,
Zburați ca gîndul,
Să tremure
Subt voi pămîntul!

De lutul ăsta
Vă desprindeți,
În foc și pară
Vă aprindeți!
Și sus mereu
Spre Dumnezeu!

În jurul meu, un ocean de fulgere.
Porni tăria toată pe distrugere!
Și zboară-n țăndări stele și comete!
Ce trăsnete și tunete — cereștile trompete!

Hi! caii mei!
O vînă-mi crap,
Cu sînge am
Să vă adap.

Şi de vi-i foame,
Inima
Poftim! luaţi-o
Şi pe ea!

Moşnege! lasă drumul slobod,
Să treacă zmeii mei în tropot.
De-mpărăţia ta ·zbor mai departe,
Dincolo de viaţă şi dincolo de moarte!
Pe unde n-a fost pîn-acum nimic
O lume nouă Eu am să ridic!

Di! caii mei,
Nu vă lăsaţi,
Zburaţi ca zmei
Înaripaţi,

Spre creste de vis,
Spre vis de creste,
Vis nedescris
Nici în poveste.

1937

LA ŞEBIŞ ORI ÎN ALTĂ PARTE...

La Şebiş ori în altă parte
Mereu acelaşi dor de ducă
Spre Nu-ştiu-unde mă usucă,
Mă chinuie mereu, mă arde.

Nu sînt acasă nicăieri,
La Cluj, vreau satul şi pădurea,
Mă simt la mine doar Aiurea
Şi azi îmi pare rău de Ieri.

Visez necontenit un Mîine
Ce n-aş vrea să se facă Azi,
O ţară fără de popas,
Un drum care fugind rămîne.

1936

TRECERE

Aşa trec peste voi ca Sînt-Ilie
Pe boltă în rădvanul lui de foc;
E poate numai cruntă vijelie,
E poate numai şagă, numai joc.

Mi-i timpul scurt şi ori şi ce zăbavă
E-o pierdere ce nu se mai repară.
Dă zor'nainte, inimă bolnavă,
Şi arde, gînd, în vălvătăi şi pară!

Dacă gonesc din urmă nori de smoală,
Cu tunete şi biciuri de lumină,
E că le vreau, pe mîne cînd se scoală,
Copiilor, o zare mai senină.

Visez ca vijeliile cumplite
Ce-au bîntuit grozav în aste părţi
Ei să le-auză numai povestite,
Să le citească tipărite-n cărţi.

1937 august 23

ÎNDOIALA BATE ICURI

Indoiala bate icuri
Grele-n mine: „Sînt nimicuri
Toate visurile tale,
Toate versurile tale.

Niciodată n-o să iasă
Luna— palidă crăiasă —
Să te-nvăluie cu raze,
Să te-nvăluie cu raze,

Vei pieri-n a vieţii ceaţă
Ca-n borcanul cu dulceaţă
Vespea galbenă sau musca,
Vespea galbenă sau musca".

Eu tot mîndru: „Nu mă tem,
Nu mă tem eu de blestem.
Vreau să fiu şi am să fiu,
Am să fiu ce vreau să fiu!"

1937 august 21

MINER

Aşa mă mişc în viaţă ca-ntr-o mină,
Tot una-mi este coborîş, urcuş.
La fiecare pas găsesc un bruş
Ce-l zvîrl să ardă aur în lumină.

Puţin îmi pasă cine-o să-l culeagă,
Bogaţi cu burtă, sărăntoci flămînzi;
Că-l dau la tîrfe sau plătesc un prînz,
Că-l poartă-n deget ori în ţărnă-l bagă.

Dar va veni o zi cînd tîrnăcopul
Împotmolit se va opri în stei,
Lin am să şed, punînd alături clopul,

Şi voi tuşi cu sînge, ochii mei
Vor deveni sticloşi, secîndu-şi stropul...
— Atunci, veţi pune oare-un ban pe ei?

1936

CÎNTEC DESPRE FATĂ

Floarea presată-n carte și uscată
În amintire de-o mai poți cunoaște,
Dar focul în culori, de altădată,
Parfum, petale se făcură moaște.

Goi rătăceam ca niște zei eleni.
Era atunci o vară foarte caldă.
O floare înflorea prin buruieni...
— Iubito, hai să mergem iar la scaldă!

Ei! ce se duc la vale timp şi apă!
Eu, uite, am rămas un ţărm spălat,
Pe care valul ne-ncetat îl sapă,
Fărîmă cu fărîmă ne-ncetat.

Nu, trupul dulce nu mai e al meu
Ce l-am cuprins în apele complice,
Nici părul tău, bălan mănunchi de spice,
Nu-l mai resfir cu degetele eu.

Şi unde-s ochii, iazuri de smarald
Sub umbre moi de gene rourate,
Ameţitor surîsul cald,
Şi-al sînilor fruct copt pe jumătate?

Dar unde eşti tu? Singur stau la sfat.
E totul astăzi formă pură
În gînd, nu-n soare şi căldură.
Iar visul sună ca un clopot depărtat.

1935

AZUR

Zările se-nchid ca-n plasă.
O scrisoare netrimisă
Aruncată e pe masă,
Într-un plic albastru-nchisă.

Tomuri groase de scripturi,
Vrafuri de știință-naltă,
Cărți cu negre legături
Stau grămadă laolaltă

Şi cuprind jur împrejur,
La mijloc, plicul scrisorii
Ca un petec de azur
Gata să-l înghită norii.

1927

DACAPO

Mi-a răsărit ca floarea unui vis
Făptura ta de viţă pămîntească
Şi-a prins iubirea iarăşi să scîncească
Şi-n inimă răni vechi s-au redeschis.

Se vor desprinde cîntece gingaşe
Ca stele căzătoare de pe cer —
Ci sufletul va rămînea stingher
Şi dorurile vor tînji în faşe...

— Biet suflete, acelaşi încă eşti,
Cuibar de vise şi de suferinţă.
Cin' te-a făcut cu sine de-o fiinţă,
Să crezi mereu în fleacuri şi poveşti?

1929

INSULA VRĂJITĂ

L. M.

Păsările dorurilor mele
Peste mare-n drumul lor pribeag
S-au lăsat cu aripile grele
Pe-nflorita-ţi insulă cu drag.

Ia-le-n cuibul mînilor pe rînd
Şi le strînge lîngă sîn aproape,
Ca să poată ciripi cîntînd
Lunga lor poveste peste ape.

Molcom, plin de farmec or să-ngîne
De-o frumoasă insulă de vis
Şi se tem de azi că poate mîne
Să pornească iar în larg li-i scris.

O, aici, pe-o ramură în floare,
În al vieţii tale pom vrăjit
Ar cînta cîntări nepieritoare
Pentru-o lume nouă şi de mit.

Ci de-i dat ca mîne iar să plece,
Le sărută una cîte una, —
Cînd va fi în valuri să se nece
Vor umplea de cîntece furtuna.

1937 august 24

JURNAL

Cofetăria mică, modestă ne primea.
Era o zi tăcută sub cerul alb ca sarea.
Ploua domol... mai tare... şi iar nu mai ploua...
Uşor plutea pe lucruri tristeţea, nepăsarea.

— Să rămînem prieteni! ai zis dojenitoare
Şi te mirai că numai acuma înţeleg...
O, aş fi vrut atuncea ca dorul meu întreg
Să ţi-l topesc în valuri de lacrimi la picioare!

Dar tu mi-ai spus: Să nu strici cu lacrimi prietenia.
Eu am zîmbit — o floare deschisă pe ruini.
Şi mă gîndeam: tot una-i de rîzi ori de suspini.
Se-nvălmăşea zbătută o mare cu tăria.

Greu frămîntata luntre mă depărta de ţărm.
Din pînzele visării mai spînzurau crîmpeie.
Nu mai avea nici cerul, nici marea ce să-mi deie.
Doar stînca nevăzută de care să mă sfărm.

Poate-am vorbit alene, privind afară vag:
Voi colinda prin lume rătăcitor Peer Gynt,
Şi-am să revin, odată, cu plete de argint —
Ci Solveig n-o s-aştepte pe cel întors, cu drag.

Şi de-oi închide ochii să văd, prin vremi pierdute
S-or perinda-nainte-mi trecutele năluci,
Era o zi tăcută... Prin ceaţă, lin, te duci,
Cînd sună ceasul galben al undei revolute.

Am înţeles din vreme că nu am drept să plîng.
Cad norii grei ca bulgări pe soarele apus.
O seară de cenuşă. Văd barda lunii sus,
Aştept pe ţărm, iar valul se zbuciumă-n adînc.

Apoi ţi-am spus, îmi pare, că vreau să scriu o c
Altar de suferinţă şi viselor sicriu.
Un om va sta de veghe zidit în ea de viu,
Stins măsurînd viaţa şi nesupus la moarte.

Blînd începuşi atuncea, cu ochii mustrători:
— Tristeţea ta mă doare, dar poate e mai bine
Să mergi-nainte singur şi să mă uiţi pe mine.
Nu trebuie din piscuri în vale să cobori!

Tu eşti menit ca singur să-ţi faci în lume legi,
Te-nalţi în zbor pe unde noi dibuim cu trepte.
De ce la ieslea clipei viaţa să ţi-o legi? —
Ulei curgeau pe rană cuvintele-nţelepte.

Dar ploaia prinse iarăşi un scîncet monoton.
Eu urmăream pe masă, în marmoră, şuviţă, —
Joc alb în fondul negru stînd gata să-l înghiţă —
Iar fumul de ţigară se risipea aton.

Într-un tîrziu, grăbită, ai scos un tub de ruj
Şi-n timp ce în oglindă te potriveai discretă,
Eu însemnam cadenţe pe margini de gazetă:
Era o zi tăcută, în luna mai, la Cluj...

1936 mai

DUPĂ UN AN

Era o zi tăcută în luna mai la Cluj
Acum un an. Alături, aci-n cofetărie,
Stăteam cu ea la masă. Ah ce melancolie
M-a fost cuprins! Dar fata-şi punea pe buze ruj.

Aceasta la plecare. Am rătăcit pe urmă
Îndurerat şi singur, poet nebun, pe cîmp.
Încetinise ploaia. Eu începusem ţîmp
Să plîng în mine. Norii, învălmăşită turmă,

Fugeau spre miază-noapte. Apoi a fost senin.
Vei scri trei-patru versuri, mi-am zis, călcînd o
floare.
Sălbatică, din cale. Eh! poate nici nu doare,
E-nchipuire poate. Fă miere din venin.

O vară-ntreagă, însă, am tot visat la ea.
Țăranilor, de ciudă, le injectam revolte:
La ce să vă mai stoarceți vîrtutea voastră-n holde,
Cînd roada secerată vin alții să vi-o ia?

Maci roșii, ca de sînge, pe unduite lanuri
Ardeau. Mai grele gresii mușcau oțelul coasei
Cînd se gîndeau țăranii ce grea și dureroasă-i
Viața lor. Hei! Domnii... Aș fi putut elanuri

Din lanțuri să desferec. Dar nu! Mai este vreme.
Simbolic macii roșii erau pe lanuri steaguri.
Nori grei lăsau povară, în seri de crunte cheaguri,
Pe firea-nfierbîntată de ură și blesteme!

Şi toate pentru-o fată? veţi zice. — Da şi nu.
Femeia izbutise cu mîna-i vrăjitoare,
Pe-o clipă, vechi răscoale în mine să omoare,
Dar ce veni ca valul, ca valul şi trecu!...

Mi-era necaz că luna se legăna pe ramuri
Şi-mi aducea aminte de ochii dulci şi dragi...
Poete, vezi, e timpul, supremul timp, să trag
Perdele peste suflet, perdele peste geamuri!

Cînd arămise toamna pădurile şi vîntul
Bocea pe cîmpul veşted trecutul anotimp,
Ca pasărea pribeagă simţeam în coaste-un ghi
Ce mă-ndemna la ducă şi-n faptă şi cu gîndul

Oraşul plin de zgomot, oraşul îmi e cuib
Firesc, mă simt acasă pe străzile cu zarvă.
M-aş prăpădi la ţară stînd iarna ca o larvă.
În crîşme ordinare îmi place să mă-mbuib.

Şi am ajuns. O lună am hoinărit pe stradă.
Mîncam pe apucate, zvîntam rachiul, berea.
Femeile stricate sînt dulci, mai dulci ca mierea.
Îmi răsuna viaţa turbat ca o cascadă.

Dar într-o seară (ziua umblam puţin), te uită,
În banca dinainte-mi la cinematograf,
O fată. Este dînsa. Rămîn deodată paf,
Eu care mă-ncîntasem că dragostea se uită!

S-a isprăvit viaţa, a re 'nceput calvarul.
Tensiune, insomnie şi zbucium inutil.
Iat-am rămas la treizeci de ani tot un copil.
Mai plîng de dor, mă tîngui în versuri ca şcolarul.

Pe vremuri, ce-ndrăgise, la cincisprezece ani,
O dulce şi plăpîndă, ca nufărul pe apă,
Elevă, şi nici unul nu cuteza să-nceapă. —
Pe-atunci iubirea poate mergea şi fără bani.

Azi, fata care-mi place, pe cel din urmă Ford
N-ar şovăi să schimbe tot ce-a produs Beethoven
Şi Newton, laolaltă. Ea socoteşte mort
Pe cel ce caută rime. Admite poate slovă-n

Cămaşa de mătasă-a iubitului. Dar omul
Ce nu produce sume de bani şi nu se-nvîrte
E pom nerodnic, bun să-l dobori. Şi eu sînt pomul
Acesta, eu sînt omul ce-n viaţă fără pîrte

Orbecăiesc, mă-mpiedic la fiecare pas,
Mă prăbuş greu şi sînger, mă-nalţ şi iar recad.
Chiar de-oi ajunge cîndva să-mi tai prin beznă vad,
Va fi tîrziu desigur. Voi spune bun-rămas

La toate şi cu zîmbet voi părăsi banchetul
În care mi-a fost rolul de simplu privitor
Setos, flămînd, netrebnic şi veşnic visător,
Cum, de cînd lumea, este, a fost, va fi poetul.

Aşa gîndeşte dînsa, iubita mea, şi-i drept
Aşa. Micuţa crede că-mi face mari servicii
Necontenit cauzîndu-şi dumnezeieşti suplicii,
Şi-i drept aşa. Ea crede. Eu cred. Şi simt în piept

Cum înteţeşte hora grăbit bacilul Koch.
Văd părul, în oglindă, albindu-mi-se zilnic.
Pe străzile umblate mă duc mai rar şi silnic.
Şi-i drept aşa. Degeaba mă vaiet şi spun: Oh!

Degeaba vin şi singur la masă mă aşez
Aci-n cofetărie şi cer o prăjitură,
Rar depănînd în minte toţi anii ce trecură,
Şi mă cuprinde jalea că visul meu burghez

N-am reuşit în treizeci de ani să-l înfirip,
Că tinereţea toată ca grîul mi se scurse
Din sacul spart. Pe-aproape-i mirosul unei curse
E moartea. Iar trecutul, doar urme pe nisip.

Degeaba, ah degeaba de-un milion de ori!
Afară-i primăvară cu liliac şi fete
Dar mie nu mi-e foame, dar mie nu mi-e sete
Şi simt eum peste minte-mi coboară negre ciori,

Se-mprăştie, s-adună cu foşnet, stoluri sumbre,
Şi vin tot mai aproape în valuri de-ntunerec.
Să ţip! Din morţi şi beznă mai vreau să mă desferec!
Dar cine să m-audă aicea printre umbre?

Departe-i primăvara, pe celălalt tărîm.
Doi tineri merg alături. O ştiu pe Ea. Cu mersul
Regal Ea stăpîneşte — ai zice Universul.
În calea lor miroase alb floarea de salcîm.

1937

ULTIMA SCRISOARE

Sfîrşitul a venit fără de veste.
Eşti fericită? Văd că porţi inel.
Am înţeles. Voi trage dungă peste
Nădejdea inutilă. Fă la fel.
Nici un cuvînt. Nu-mi spune că-i o forı
Cunosc însemnătatea ei deplin.
Ştiu, voi aveţi în viaţă altă normă,
Eu însă-n faţa normei nu mă-nchin.
Nu te mai cînt în versuri niciodată,
În drumul tău mai mult nu am să ies,
Nu-ţi fac reproşuri, nu eşti vinovată
Şi n-am să spun că nu m-ai înţeles.

A fost de sigur numai o greşeală,
Putea să fie mult, nimic n-a fost.
În veşnicia mea de plictiseală
Tot nu-mi închipui că puneai un rost.
Şi totuşi, totuşi cîteva atingeri
Au fost de-ajuns să-mi deie ameţeli,
Vedeam văzduhul fluturînd de îngeri,
Lumină-n seara mea de îndoieli.
Cînd degete de Midas am pus magic
Pe fragedă fiinţa ta de lut,
Suna în mine murmurul pelagic
Al sfintelor creaţii de-nceput.
Vedeam cum peste vremuri se înalţă
Statuia ta de aur greu, masiv,
Cum serioase veacuri se descalţă
Şi-ngenunchiate rînduri submisiv
La soclul tău dumnezeiesc aşteaptă
Să le întinzi cu zîmbet liniştit
Spre sărutare adorata dreaptă,
'Nainte de-a se şterge-n infinit.
O, de-am fi stat alături doar o oră,
Ai fi rămas în auriul vis
Ca o eternă, roză auroră
De ne 'nţeles, de nedescris.

Ireversibil s-a-ncheiat povestea
Şi nici nu ştiu de ai să mai citeşti
Din întîmplare rîndurile-acestea
În care-aş vrea să fii ce nu mai eşti.
N-am să strivesc eu visul sub picioare,
N-am să pătez cu vorbe ce mi-i drag.
Aş fi putut să spun: „eşti ca oricare..."
Dar nu vreau în noroaie să mă bag.
De-ar fi mocirla-n jurul tău cît hăul,
Tu vei rămîne nufărul de nea
Ce-l oglindeşte beat de pofte tăul,
Ce-l ţine candid amintirea mea.
Vei fi acolo veşnic ne 'ntinată,
Te voi iubi mereu fără cuvînt.
Şi lumea n-o să ştie niciodată
De ce nu pot mai mult femei să cînt.
Acolo, sub lumină de mister,
Scăldată-n apa visurilor lină,
Vei sta iubită ca-ntr-un colţ de cer
O stea de seară blîndă şi senină.
Şi cînd viaţa va fi rea cu tine,
Cînd au să te împroaşte cu noroi,
Tu fugi în lumea visului la mine,
Vom fi atuncea singuri amîndoi.

Cu lacrimi voi spăla eu orice pată,
Cu versuri nemaiscrise te mîngîi.
În dulcea lor cadență legănată,
Te vei simți ca-n visul tău dintîi.
Iar de va fi (cum simt mereu de-o vreme)
Să plec de-aicea de la voi curînd,
Cînd glasul tău vreodat-o să mă cheme,
Voi reveni la tine din mormînt.
Și dac-ar fi să nu se poată trece
Pe veci pecetluitele hotare
M-aș zbate-ngrozitor în țărna rece,
Plîngînd în noaptea mare, tot mai mare.

1937

ÎNTINDE VREMEA GIULGI

Zi de zi întinde vremea giulgi
De uitare peste cele scurse,
Tot mai rar visez la ochii dulci,
Tot mai rar la fragedele-ţi buze.

Cînd te văd pe stradă braţ la braţ
Cu acel logodnic ce te are,
Parcă mi-ar fi ochii lăcrimaţi
Şi tresar, dar nu aşa de tare.

Te urmez cu ochii, stînd pe loc,
Cum te pierzi cu dînsul printre oameni,
Tu erai cometa mea de foc,
Azi începi cu oamenii să sameni.

În curînd, la anul poate-n parc
Vei împinge şi tu căruciorul
Cu un pui de om micuţ şi drag
Ce se joacă-n perne cu piciorul.

Şi vei fi atîta de ferice
Cînd îţi va zîmbi trandafiriu,
Cînd întîia vorbă o va zice
Către tine propriul tău fiu.

Vei fugi-ngrijată pe la medici
Cînd va fi stomacu-i în deranj.
Ah viaţa asta-i numai piedici,
Te izbeşti de ele pas de pas!

Dar în rezumat va fi frumos
Şi vor trece fără zgomot anii.
Chipuri gălbenite nebulos
Au să-ţi amintească slava Anei.

Dacă veţi avea bibliotecă,
Iar în ea de mine un volum
(Vreau să sper că nu rămîn adecă
Leneşul vestit, de pîn-acum!),

Vei putea citi pe cîte-o filă
Cîte patimi mi-ai scornit în piept,
Şi-o să-ţi fie-o leacă poate milă
C-ai fost rea şi crudă cu-un poet.

Dar Pegasul meu va fi departe
Tropotind sălbatic fără drumuri,
Pe tărîmul dincolo de moarte,
Plin de foc şi veşnic plin de fumuri.

Tot semeţ mă voi ţinea în şea,
Tot nepăsător ca totdeauna.
Stele vor sări în urma mea,
Iar pe cer, pătrar din urmă, luna

Va fi doar potcoava de pe cal
Ce-am pierdut-o-n fugă năzdrăvană
Peste ţări de-azur şi de opal
După cine ştie care Ană!

1937

NU MĂ VEI UITA

Te măriți, și știu, vei naște prunci,
Veți avea cămin și alte cele,
Dar așa frumoasă ca atunci
Cînd erai stăpîna vieții mele
Nu vei fi tu niciodată,
Niciodată.

Anii vor veni mereu șiraguri
Ca soldații la cazan flămînzi.

Din viața ta de miez și faguri
N-o să aibă Moartea nici de prînz.
Poate doar o simplă, tristă cină,
Tristă cină.

Ce bătrînă, palidă și goală
Vei rămîne peste trei decenii!
Sîngele tău, astăzi în răscoală,
Va fi rece, rece. Doar vedenii
Despre tot ce-a fost vei mai avea,
Mai avea.

Ca strigoii vor veni la tine
Din iubirea noastră ne 'ntîmplată
Gîndurile, visele haine.
Nu mă vei uita tu niciodată;
Sufletul cu altul ți-i zădarnic
Darnic.

1937 septembrie 19

PĂRERI DE RĂU

O, poate-am fost întîia dată
Întîiul vierme de mătasă
Ce-ar fi țesut vrăjit o haină
Pe trupul tău cea mai aleasă.

Profund albastră, numai visuri
Ca cerul nopților de stele,
Scăldată-n ploi diamantine
Din toate lacrimile mele.

Pe fruntea ta senin regală
Puneam o candidă cunună
Ce-am făurit-o pentru tine
Din cel dintîi pătrar de lună.

În ochi ți-aș fi topit lumina
Din mările verzui—fiorul
Ce-nvăluie nostalgic unda,
Născînd în oameni pururi dorul.

Furam zăpezii frăgezimea,
Căldura primăverii-ntîie,
Să năvădesc poema blîndă
A mînii tale ce mîngîie.

Petale roșii de mușcată
Ți-ar fi-nflorit pe gura caldă,
Un nufăr era orice zîmbet
Pe-o apă vie ce tresaltă.

Şi tremura de poftă lutul
Pe unde ţi-ai fi pus piciorul.
Meneam ca orice urmă dornic
Să ţi-o sărute muritorul.

Dar, vai, piciorul tău distruge
În cale florile-ntîlnite
Şi nu ridici cu mîna fluturi
Cu aripile obosite.

1937

ÎNCRESTARE PE O PEATRĂ MOALE

De i-aş fi spus în versuri cîte ţie
Unui copac la margine de drum,
S-ar fi aprins în zare o făclie
Cu braţele de flăcări şi de fum.

Tu, însă, n-ai răspuns nici cît o rîmă
La care-i cînţi a Noua Simfonie,
Ori cît un melc cînd lumea se dărîmă
Şi el rămîne calm în căsulie.

Au fost cumva străbunii tăi moluşte,
De te-ai născut aşa ca gelatina?
Era mai bine Domnul să se-mpuşte
Decît să-şi cheltuie cu tine tina!

Şi totuşi cînd pe stradă trece-un tip,
Din care sînt cu sutele, nu unul,
Te legeni ca o dună de nisip
Ce-o răscoleşte prin deşert Simunul.

Nu-mi pare rău. Îmi pare rău că firea
Sub fără seamăn mincinoasa-ţi mască
Şi-a concentrat întreagă nesimţirea,
Neruşinat să-nşele, să momească.

1937 august 20

VINO IARĂŞI TU

Vîjîie trecutul ca o scoică,
Îl ascult şi te revăd în vis,
Te aduce-o năzdrăvană troică,
Te aduce iar la mine,
Iar la mine,
Nu te uit, aşa mi-i scris.

Albă vijelie de zăpadă
Pe cîmpia sufletului meu,

La picioare are iar să-ţi cadă
Ca un rob ce te adoră,
Te adoră
Umilit poetul tău.

O, te-aştept, te-aştept de-atîta vreme,
N-are viaţa fără tine rost,
Mi-i urît să deapăn vise gheme
Şi-n iluzii să mă leagăn,
Să mă leagăn,
Să visez cum ar fi fost...

1937

ÎNDURERATUL EROS

Îndureratul Eros încă, încă
Mai hohotește-n plînset pe aleea
Trecutului, în sîlha lui adîncă
În care s-a pierdut fugind femeia.

Îi bănuiește-n fiece tulpină
Statura-nchisă veșnic sub blestem.
Aude printre frunze cum suspină
Și frunzele-ar trăda-o și se tem.

Izvorul tăinuit păstrează chipul
Ce undele rîzînd îl răsfățară,
Iar urmele le-a netezit nisipul,
De nu se mai cunoaște semn în țară.

Cînd luna iataganul și-l aruncă
În fundul apei cu pietriș de stele,
Ascultă Eros visător în luncă
Duiosul basm în grai de filomele.

Simțind că-i vine iar și iar să plîngă,
Se face bun la inimă ca pita,
Și-mbrățișează plin de dor o stîncă
În care poate-a-nmărmurit iubita.

1937

FĂT-FRUMOS

Străbat, singur, pădurea.
O vijelie grea
A prăbuşit un uriaş stejar în calea mea.
Iar podul peste care era să trec
L-a dus şuvoiul, cu înec.
Şi tot şuvoiul a mînat
Balaurul,
Cu care chibzuisem să mă bat.
Voiam să scap frumoasa fată de-mpărat.
Dar nici fata nu ştiu unde e.

A pierit pesemne cu poveştile.
S-a dus şi împăratul, împărăţia-i moartă,
N-am s-o mai găsesc pe nici o hartă.
Şi mă duc, mă duc mereu pe-un drum
Ce se pierde-n depărtări de fum.
Poate, poate totuşi undeva
Se ascunde Cosînzeana mea.
Îmi azvîrlu buzduganu-n zări,
Nouă ţări colind şi nouă mări.
Am ajuns? Nu am ajuns? Nu ştiu,
În jurul meu nu văd decît pustiu.
Să mă-ntorc e poate mult mai bine.
Alţii vor avea folos de mine.
Oamenii, în drumurile mele,
Se zbăteau jucînd în lanţuri grele...
Măiculiţă, spada mea săracă,
Oare de te-oi scoate eu din teacă?
Uite-n zare, oamenii aşteaptă.
Cearcă să le-aduci o zi mai dreaptă!
Iar de n-o să-mi aflu nici acolo rostul,
N-am s-o iau mai mult la drum, ca prost
La ce bun să rătăceşti stingher?

Ca s-o-nchei cu traiul ăsta veşted,
Am să dau cu buzduganu-n cer
Şi din cer să-mi cadă drept în creştet!

1934

TOVARĂŞII COPILĂRIEI

Am venit iarăşi la voi.
Mi se făcuse dor de Şebiş,
De apa sonoră şi limpede a Desnei,
De culmile cu păduri ale Dealului Mare,
— De-acolo voiam să ating în copilărie cerul cu mîna —
Şi mai cu seamă de voi tovarăşi ai copilăriei mele.
— Nu m-am schimbat de loc?
Da, peste mine Timpul trece ca peste Piramide.
Dar voi n-aţi învăţat istorie şi nu ştiţi ce spun.

A fost o glumă doar, voiam să spun că nu mor niciodată.
Voi însă ştiţi că numai Pleşcuţa
Stă lîngă sat de cînd veacul
Ca un dulău cu capul pe labe
Şi n-o macină nici ploile, nici vîntul, nici Timpul.
Iar omul se schimbă ca anotimpurile
Şi trece ca undele Desnei.
Chiar voi v-aţi schimbat mult, de cînd nu v-am văzut.
Vă mai cunosc doar în copiii voştri.
Ochii lor mă privesc ca murele coapte din tufiş,
Ori ca albăstriţele din lanul de grîu
Şi nu mă cunoaşte nici unul.

Voi ce priviţi aşa ciudat la mine?
Nici voi nu mă cunoaşteţi?
Ori nu mă mai socotiţi de al vostru.
Ci spuneţi o vorbă!
De ce v-au rămas gurile ca nişte clopote fără limbă?
Nu mai răsună în voi ca-ntr-un ghioc
Povestea minunată a prunciei?

Cum alergam ca furtuna,
În fugă nebună, pe beţe!
Hi! cal năzdrăvan, pînă unde se bat munţii în capete!
Pe-atunci credeam aievea în basmul Cosînzenii.
— Cîte cuiburi de pasări n-am lăsat pustiite!
Numai rîndunеaua era sfîntă.
Şi putea să-şi crească liniştită
Puii cu gura largă, de aur, în cuibul de lut.
Azi, abia dacă mai este ceva sfînt pe lume!
De-aceea tăceţi şi voi.
Nu vă mai încălzesc cele trecute.
În locul verilor de-odinioară,
Cînd înotam ca nişte peşti de bronz
În undele gîlcevitoare,
Ori stăteam tolăniţi ca zeităţi mărunte
Pe nisipul arzător
Împestriţat cu tufe de arini şi răchite, —
În sufletul vostru a pătruns
Vara cu muncă din zori pînă-n noapte.
Vă place mai mult hîrşîitul coasei
Prin holda de orz, grîu sau secară,
Decît ciocîrlia cîntînd nevăzută-n văzduh.
Asudînd printre snopii trîntiţi la pămînt
Şi îngrijoraţi de norii ce întunecă apusul,

Nu vă mai gîndiţi la zilele frumoase
Cînd rătăceam cu undiţa pe vale
Smulgînd din apă peştii ca argintul.

Iarna, puneam cîinele în săniuţă,
Ca să ştie şi el ce bine-i să te poarte alţii.
Ne era frig numai la nas
Şi nu ne păsa de loc de ameninţările mamei.
Acum staţi adunaţi lîngă vatră,
Beţi, dintr-o singură sticlă, ţuica nu prea tare,
Înjuraţi domnii
Şi nu ştiţi cum să vă plătiţi dările.

Nici toamnele, nici primăverile de altădată
Nu au lăsat urme în voi,
Cum nu lasă valul ce trece pe-un mal de nisip.
Eu numai am păstrat amintirea lor întreagă
Înscrisă în inimă
Ca anii cercuiţi
În trunchiul stejarului.

Nu afară, în mine sînt urmele copilăriei.
Dar ce folos? Nu mă pot închide în trecut
Ca omida în gogoaşa de mătase.
Viaţa urlă-n mine ca un lup flămînd,
Rătăcind prin pustiul codrilor.
De-aceea poate colindai pămîntul.
Şi n-am găsit nimic.
Numai graniţe, graniţe peste tot
Şi porţi zăvorîte cu lanţuri şi chingi de oţel.
Voi, stînd aici pe loc, vă găsirăţi rostul.
Dar poate nu e dat oricui
Să-nalţe un altar căminului.

Pe unii-i poartă stele fără noroc
Pe toate drumurile vieţii.
Şi eu sînt unul de-acela.
Rătăcesc ca un cîine fără stăpîn
Viaţa-n lung şi lat.
Dar nu port pe grumaz urmele lanţului.
Aş rupe cu dinţii cătuşele de pe mîini
Ori mi-aş muşca mîinile
Lăsîndu-le-n cătuşe duşmanilor:
Libertate, libertate,
Pentru tine...

— Ci trebuie să plec!
Sînt multe de făcut în ţara noastră.
Va fi mare clocot şi chiot în crama vieţii.
Şi voi veţi călca poate-n picioare
Strugurii putrezi de copţi,
Din care-avem să stoarcem
Vinul de viaţă lungă
Al Neamului nostru!

Şi-acum, la plecare, o vorbă.
Aveţi voi sus, pe deal, un cimitir.
Nu-i îngrijit prea mult.
Prin gardul de spini
Trec vitele şi pasc netulburate
Printre crucile căzute.
Natura, fără s-o stingheriţi,
Resoarbe în sînul ei morţii,
Ştergîndu-le amintirea.
Îmi place însă că l-aţi pus mai sus ca satul.
Doar moartea-i mai presus decît viaţa.
— De-o fi să mai revin vreodată, obosit,
Cu toiagul credinţei frînt în două,
Cu visurile numai zdrenţe

Şi însetat de somnul pămîntului,
Aş vrea ca-n cimitirul vostru neîngrijit
Să îmi săpaţi şi mie o groapă-adîncă.
Acolo să-mi putrezească oasele bătrîne
Şi să mă topesc fără urmă
În sînul nepăsător al naturii.

1935

AICEA PRINTRE ARDELENI...

Aicea printre ardeleni mă simt acasă.
În fiecare văd un nepot de-al lui Horia, de-al lui Iancu.
Ai! ce s-or mişca-ntr-o bună zi Munţii Apuseni,
Ce s-or urni din loc, ca urieşii!

Mi-am ridicat privirile spre cer,
Dar nu-mi spune nimic mătreaţa lui de stele,
Nici luna lustruită ca tingirea.

Îmi pun în schimb urechea pe inima țării
Și-aud bătăi neregulate prin gemete surde...
Freamătă pădurea romînească,
Ca-n preajma vijeliei!

Mi-am culcat capul pe lutul străbun
Alăturea cu alții
Ce mestecă prin somn cuvinte fără sens.
Și-am vrut să dorm.
Eu însă-aud, în noaptea ce se lasă,
Șuier de piatră pe tăiș de coasă...

1935

POEȚILOR TINERI

Pe Eminescu noi, poeții tineri,
Zadarnic încercăm, nu-l vom ajunge.
Cîntecele lui fără seamăn
Sînt pentru noi miraj de neatins.
Caravana noastră trecătoare
Aleargă după oaza visurilor lui
Și oaza aleargă mereu la fel de departe
În zare.

Dar Eminescu nu cuprinse tot
În stihurile lui dumnezeiești.

Durerea romînească-i mult mai mare
Şi n-o cuprinde toată nici un cîntec.

Poeţi, poeţi!
Vă puneţi urechea pe inima ţării
Şi-i ascultaţi bătăile neregulate.
Spuneţi-mi ce e aceasta?
De ce-i bolnavă oare ţara noastră?
A putrezit stejarul romînesc?
Îl rod la rădăcină viermii tainic
De-şi clatină coroana a cădere?
De ce atîtea crengi uscate-n vîrf,
Atîta vîsc
Şi-atîtea frunze veştede?
Ce-nseamnă tînjirea aceasta?

Pe Eminescu noi, poeţii tineri,
Zădarnic încercăm, nu-l vom ajunge.
Dar Eminescu nu cuprinse tot
În stihurile lui dumnezeieşti.
Durerea romînească-i mult prea mare
Şi n-o cuprinde toată nici un cîntec.

Cît despre mine, ce să vă spui?
Eu nu am darul versului decît în mică măsură
Prefer să spun în proză ce gîndesc.
Şi mai presus de toate îmi place să tac.
Dar cîteodată mă copleşeşte tristeţea
Şi-atuncea trebuie să scriu.
Ca fluxul mării
Cresc în mine durerile — valuri,
Sfărmînd în drumul lor cotropitor
Zăgazurile puse cu învăţ.
Suferinţele gloatei neştiutoare
Clocotesc în mine ca viforul.
Mă simt din nou ţăranul de pe Crişuri
Şi-mi reînvie-n minte vremea Iancului.
Ah! domnii, domnii...
Nu cu peniţa,
Cu ascuţişul coasei
Îmi scriu poemele sălbatice.
Cuvintele-mi zboară, de foc şi de plumb,
Ca gloanţele din flinte!
Să lase rană vie orice vers al meu
În cititor,
Să-i sîngere de durerea neamului
Inima-mpietrită!

Ce-ştiu?
Poate nu asta e arta.
Poate-am greşit.
Cînd luna trece grăbită pe cer
Ascunzîndu-şi faţa după norii străvezii,
Mă gîndesc cu o mică părere de rău:
De ce să fii mereu atît de singur?
E undeva, departe, o femeie,
Care te-aşteaptă...
Mîngîierile căminului
Sînt poate mai plăcute
Decît veşnica luptă
Şi rătăcirile fără capăt.
N-ar trebui să-ţi lunece printre degete
Ca un peşte de argint,
Tinereţea.
În clipele astea de grea solitudine
O iau razna prin noapte
Şi colind fără ţintă
Toate străzile oraşului.
Ori mă înfund abătut
În vreo cîrciumă proastă,
Din cartierele sărace,
Şi-mi torn peste rănile vieţii
Vinul acru.

Şi totuşi cred într-o lumină nouă.
Dar pentru asta, noi, poeţii,
Trebuie să ştim pe care coardă
E de sunat.
Nu-i timp acum de cîntece duioase,
De lună şi dragoste.
Ca murmurul izvoarelor
Şi şopotul frunzei,
S-aud mai tare gemetele surde
Din pieptul mulţimilor.
Descîntece şi blesteme ne trebuie!
Ca vracii să vîrîm în viaţă
Febra mişcării.
Să plesnească o dată gogoaşa prezentului,
Ca să vedem ieşind din ea
Fluturele vieţii noi.
Din zările de sînge şi de scrum,
Ca o minune nouă să răsară,
Călare pe Destin,
Omul!

Ne-or îngropa probabil fără urmă
Dărîmăturile Istoriei.

Se vor aşterne peste noi
În straturi nepătrunse
Zăpezile uitării.
Viaţa noastră consumată
În pară şi flăcări
Nu va lăsa fosile şi vestigii
Pentru muzeele de-apoi.
Bolizi fulgerători,
Prevestitoare comeţe
Vom trece pe zările Timpului,
Stingîndu-ne lumina de o clipă
În veşnicul Nimic.

Ci din cenuşa noastră risipită
Pe cîmpul de luptă al Veacului
Va înflori aievea pentru alţii
Frumosul nostru vis de fericire.
Iar bucuria de a crede-n vis
E pentru noi răsplata cuvenită.

Pe Eminescu noi, poeţii tineri,
Zădarnic încercăm, nu-l vom ajunge,

Dar poate noi avem destinul falnic
De a suna din trîmbiţile Morţii
Sfîrşitul Veacului
Şi de-a vesti mulţimilor flămînde
O Viaţă nouă!

1934

URSUL ROMÎNESC

Orașul rîde și petrece,
Huiește-n chihot, urlă strada.
Boierul dă un leu, cînd trece
Prin fața lui jucînd parada!
Dansează ursul romînesc!

Prin nas i-au petrecut verigă,
Și tot mai mormăie urîtul,
Mai mormăie, dar nu prea strigă,
Că-i trage cu veriga rîtul!
Dansează ursul romînesc.

E mare ridicată-n labe
Şi blîndă fiara fioroasă.
Prin blană-i numeri coaste slabe.
Dar nu se lasă, nu se lasă:
Dansează ursul romînesc!

De două mii de ani dansează,
L-au prins de pui în miez de codru,
Hei! codru ăla-l tot visează
Dar să mai scape nu e modru:
Dansează ursul romînesc.

Oraşul rîde şi petrece,
Huieşte-n chihot, urlă strada,
Boierul dă un leu, cînd trece
Prin faţa lui jucînd parada:
Dansează ursul romînesc!

1937 august 16

NU TE-AUDE NIME

O are port eu şapca năzdrăvană
Care face omul nevăzut,
De-am rămas aşa necunoscut
În naţiunea mea daco-romană?

Poţi urla ca leul în pustiu,
Nu te-aude, nu te-ascultă nime.
Glasul care vine din mulţime
E bătaie surdă, din sicriu.

Hei! au fost aicea cîndva codri.
Tremura de doine frunza vara,
Tremurau şi domni, la chip ca ceara,
Cît de cît, măcar de mîndrii lotri.

Ce deşert din toate se alege!
Au rămas doar tufe din pădure,
Unde-a fost năprasnica săcure
Oamenii-s ca iesmele betege.

Sure sînteţi creste dezvelite!
Iar prin văi şi cîmp sporeşte bozul.
De-asta oare cîştigarăm lozul,
După-nfrîngeri şi dureri cumplite?

Crişule cu ocolitul umblet,
Tare-ţi este apa tulburată,
Dar mai tulburat îs eu la suflet,
Că o zi ca lumea nu s-arată.

Poți urla ca leul în pustiu,
Nu te-aude, nu te-ascultă nime.
Glasul care vine din mulțime
E bătaie surdă, din sicriu.

1937 august 16

POVESTE DE CRĂCIUN

La noi, copii de țărani,
Moș Crăciun nu-ndătina să vină.
Avea însă notarul doi băieți
Și popa o fetiță.
Ei! ce lucruri minunate, minunate
Le aducea lor Moș Crăciun de sfîntul praznic!
Ceasuri întregi ne minunam din drum
De bradul ce se străvedea prin geamuri.
Nu ne păsa că degeram de frig.
Cînd aprindeau în brad luminile de ceară

Şi strălucea de aur şi argint tot pomul
Încărcat cu bunătăţi necunoscute nouă,
Ochii noştri se holbau ca cepele.
Iar cînd ne-ngrămădeam prea mulţi în drum,
Venea argatul Ion, să ne păfuge,
Şi ce făloşi erau copiii domnilor!
Dar şi aveau de ce!
La cel mai mare al notarului
I-aduse într-un rînd un cal bălan.
Ai! ce mai cal!
Al meu, tăiat din lemn de corn,
Pe care-l foloseam să mîn şi vitele,
Nici pe departe n-aducea cu-acela.
Te legănai pe el ca în poveşti!
O dată m-au lăsat chiar să-l încalec,
Am dat în schimb o praştie
La care meşterisem multă vreme.
Puteai să tragi cu dînsa drept la ţintă
Şi vrabia o doborai ca untul.
Dar numai eu!
Băiatul domnului notar
A spart un geam cu ea
Şi-atunci i-a dat-o tatăl său de cap.

La un Crăciun, mi-aduc aminte,
Am întrebat și eu pe mama:
„Mamă, la noi de ce nu vine-o dată Moș Crăciun?"
Iar mama s-a făcut că-i supărată
Și nu a zis nimic.
Mie-mi pare însă că-i venea să plîngă.
De-aceea tăcea.
Învîrtea cu-o lingură de lemn
Prin cratița în care sfîrîia rîntașul,
Și mormăia că-o ustură, de ceapă, ochii...

Pe urmă am aflat povestea
Cu Moș Crăciun.
Am auzit-o de la servitoarea popii,
Care fusese la-mbrăcatul pomului.
Copiilor de domn nu le venea să creadă.
Dar eu m-am bucurat în sinea mea
Că nu e nici un Moș Crăciun
Ca să cinstească numai pe bogați...

S-au scurs de-atuncea douăzeci de ani.
N-am mai prăznuit de fel Crăciunul.
Ca o cometă pe bolta stelelor fixe
Am rătăcit printe semeni,

Şi nu mi-am găsit locul nicăieri.
Azi, port mai mult de-un sfert de veac pe umeri
Sosit din nou în punctul de plecare,
Îmi plimb privirea tristă împrejur.
Florile dalbe, florile dalbe ca altădată
Acopăr cu un strat de nea pămîntul.
Dar şi în părul meu sălbatic
A prins ninsoarea firelor de-argint.
Încolo, nu-i nimic schimbat.
Ca-n horă viaţa dănţuie pe loc,
Rotindu-se în jurul unui gol.
Feciorul domnului notar,
Azi advocat la ţară,
A tîrguit un cal frumos de lemn
Pe seama urmaşului său fericit.
Eu n-am urmaşi.
Dar alţi copii de ţărani
Aşteaptă cu jind să-ncalece calul
Ce-şi legănă mersul pe loc.
Cîţiva copii mai săraci
Au izbutit să-nfiripe o stea de hîrtie.
Cu ea vor vesti la uşa bogaţilor
Că a sosit mîntuirea.
De două mii de ani.

Îmi vine iar să plec şi nu ştiu unde.
Înzăpezite-s drumurile toate.
Şi cerul, avalanşă de omăt,
Se surpă peste lumea-ntunecată.
Auzi prin beznă lupii cum se vaietă?
Ca lame aspre de oţel şi gheaţă
Îţi taie trupul urletele lor.
Ci fie-aşa!
Pegasul meu, aşterne-te la drum.
Loveşte vajnic cu copita-n noapte,
Să scapere scîntei din ea ca stelele!
Las'să lumineze tot prăpădul!

1935 decembrie

DORINȚĂ SIMPLĂ

Sfoară nevăzută care trage
Mărul de pe creangă la pămînt
Astăzi — mîne are să mă bage
Și pe mine, hm! hm! în mormînt.

Nu că-mi pare rău; de ce să-mi pară?
Totuși parcă nu știu cum aș vrea
Să mai văd odat-o primăvară
Ori o vară, dar să fie-a mea.

Să mă uit cum scoate nasul firul
Ierbii la lumină, în livadă,
Cum înfloare singur trandafirul
Şi cum sar viţeii prin ogradă.

Simplu prin pădure să mă plimb,
Fără meditaţie profundă,
Dar să sune depărtat în schimb
Valea Desnei, undă după undă.

Seara cînd se face ora şapte
Şi revin acasă visător,
Să-mi dea mama un pahar de lapte
Cu-un dărab de pită din cuptor.

Iar la-ai mei'nainte de culcare,
Sa le spun în graiul de la sat
Cît de mare-i lumea asta mare
Şi ce bine-i să n-o fi umblat.

Să m-apuc apoi de scris domol,
Cînd începe visul să mă poarte,
Sub lumina lămpii cu petrol,
Un poem ce nu spune de moarte.

1937 august 19

NECUNOSCUTA FEMEIE

Dintre-nşelătoarele amante,
Mi-a rămas în minte numai una
Încărcată greu cu diamante
Şi purtînd pe frunte — nouă — luna.

Mă-nvelea cu şalul de-ntuneric
Şi stăteam alăturea tăcuţi,
Trupul fin i-l cuprindeam eteric:
„Spune, tu, de ce nu mă săruţi?"

Ea tăcea şi mă-nvelea mai tare,
Tăinuit o lacrimă zvînta,
Nu-ndrăzneam să-i pun vreo întrebare,
Ce durere grea o frămînta.

Dar o dată către zori de ziuă,
Cînd pleca de obicei grăbit,
Inima, ca un ciocan în piuă,
Ii bătea, ş-atuncea mi-a vorbit.

„Trebuie să rupem legătura,
Te iubesc aşa de mult acum,
Că mi-e arsă de-nsetare gura,
Un sărut: şi te vei face scrum!

N-am iubit pe nimeni niciodată,
Toţi i-am sărutat pe cîţi i-am vrut
Şi-au pierit ca floarea scuturată.
Te iubesc, nu pot să te sărut".

N-a mai fost de-atuncea la-ntîlnire,
Dar eu ştiu că nu mă va uita.
Cînd s-o stinge marea ei iubire,
O, atuncea mă va săruta!

1937 august 21

TEAMĂ DE TOAMNĂ

Inima şi gîndul meu se teme
Cînd apar în toamnă crizanteme
Şi le duc cei vii la ţintirim.
Inimă şi gîndule murim.

Scuipă galben pomii pe cărare,
Trece cu fanfar-o mormîntare,
Iară zările funebre
Flutură pe cer drapele negre.

Unde să ne-ascundem? Crîşmă sură,
Crîşmăriţo, adu băutură.
Dar ţiganii tacă azi chitic,
Nu mai vreau s-aud nimic, nimic!

Nu-i destul că-şi înstrunește coarda
Inima-mi şi bate pe ea joarda,
Bate pîn'la sînge joarda Morţii?
Cine hohoteşte-n pragul porţii?

Lasă, lasă, vîntule, nu plînge,
Nucule, tu mîinile nu-ţi frînge,
Spus-am eu că viaţa, aşa cum e,
Nu e tocma-aşa cum trebue!

1937 august 22

PLECARE

Voi intra în apa fără fund,
Apa-n cercuri s-o izbi de maluri,
Lin apoi s-o-ntinde peste valuri
Pace-naltă: semn că nu mai sînt.

Sălciile despletite vor
Plînge peste recile oglinzi,
Luna învelită într-un nor
Trist va cerne colb de aur stins.

O să verse cerul ploi de stele
Ce s-or stinge rînd pe rînd în apă,
Iar prin vîntul serii o să-nceapă
Să bocească versurile mele.

Şi va fi atîta jale-n fire
Şi va fi atîta plîns şi geamăt,
Frunzele s-or zbate în neştire
Pomenindu-mi numele cu freamăt.

Numai peste fire în zenit
Va luci superb nepăsătoare,
Solitară, steaua ce-am iubit,
Pururi mîndră, neîndurătoare.

1937

CELE TREI CORĂBII

I

Nu huli pe Domnul, în nevoie,
Suflete, te poartă înțelept!
Părăsit ca Robinson Crusoe
Stau aici pe insulă și-aștept.

Huruie sălbatic împrejur
Oceanul vieții în furtună,
Ceru-i veșnic frămîntat și sur,
N-o să văd eu nici o zi mai bună.

Vase încărcate cu mister,
Nu cunosc sub ce pavilioane,
Trec înscrise depărtat pe cer,
Poate cu averi de milioane.

S.O.S. — luaţi-mă cu voi!
Le mai văd la orizont doar fumul.
Vase trec în zare noi şi noi,
N-au p-aicea niciodată drumul.

Rar mi-aduce valul zbuciumat
Cîte-o tristă, jalnică epavă,
Ori cîte-un cadavru de-necat.
Asta eşti viaţă? Ţie slavă!

2

Dar te uită! Cositorul zării
Sfîrtecat în cîrpe fumurii!
Viorie rîde faţa mării,
Iahturi vin — ura! — cu bucurii.

Vin pe valuri molcom şi dansează
Splendide, albastre, strălucind,
Nu ştiu cum dansează şi visează,
Marea-i toată aur şi argint!

Şi eu beat pe insulă mă leagăn,
Stol de păsări, primăvară, cald,
Iahturile chihotind se bagă-n
Golfurile mele de smarald.

Nopţi cu stele — ploaie de confetti —
Mări de fosfor, cer ultramarin,
Valuri bat ori poate pieptul fetii?
Rubinii ard cupele cu vin.

3

Tinereţe, albă tinereţe,
Ce uşor te risipim în vînt!
Cine-ar şti să spună, să ne-nveţe
Iahturile tale unde sînt?

Ce amară-i drojdia vieții
După chef și nopți dormite prost!
Tinere, nu-i ora dimineții,
Ar fi timpul să găsești un rost!

Dar dorința nu-i decît dorință,
Mai presus de toate-i un destin.
Ai scăpat abia de-o suferință,
Alte suferințe iată vin!

4

Mări amare, cum foșniți de spume,
Tu sirenă iar vrăjit șoptești!
Vine-un vas de dincolo de lume
Cu minuni și-averi nepămîntești.

Lebădă ca visul de zăpadă,
Nu e vers în el să te cuprind,
O, aștept să vii la mine-n radă,
Dragoste, nebun să te alint.

Tu eşti vasul visurilor mele,
Singurul visatul cel dintîi.
Nu pe mări vii, tu cobori din stele
Şi pe veci la mine-o să rămîi.

Aurore-mprăştie mistere,
Cozi, pe cer şi mare, de păun,
Vîntul poart-o blîndă mîngîiere
De miresme, stelele apun.

Dimineţi de aur grele, roşii,
Nestemate ploi diamantine,
Soarele-l anunţă albatroşii
Ori e vasul dragostei ce vine?

Valuri verzi cu unduiri de stepe
Poartă lin meduze străvezii,
Amintind în joc nebune iepe,
Sar în sus rechinii argintii.

Zilele-s ca jarul arzătoare,
Eu aştept vaporul meu iubit,
Vii domol, minune plutitoare,
Într-o zi de soare şi de mit.

Dup-amiezi cu nori de îndoială,
Ploi fierbinţi pe ape de aramă.
Nu m-auzi? Plîng norii de cerneală,
Păsări mari ţivlind în zări se cheamă.

Uite cerul darnic ne întinde
Curcubeul punte de culori,
Vino vis tulburător de minte,
Adiere caldă de fiori!

Ce apusuri înecate-n sînge!
Seri ca fierul roşu, seri de tuci,
Vîntul ori un om pe valuri plînge?
Vas nălucă, nu vii, nu te duci.

Poate-n nopţi de insomnii şi lună
Cînd luceferi mişunau pe ape
Şi-ascultam cum valu-n ţărmuri sună,
A putut năluca ta să-mi scape.

Nu te caut, unde să te caut
În aceste neguri fără fund?
Trist răsună-n mine ca-ntr-un flaut
Visurile care nu mai sunt.

5

Vasul alb al dragostei curate
A pierit, înşelător miraj.
Port cu ochii-n zări întunecate
Jugul vremii aspre pe grumaji.

Nu-mi aduce valul care geme
Decît zvon de moarte şi furtuni,
Uragane, ură şi blesteme
Fierb învălmăşitele genuni.

Tot mai des se-nalță-n zare trombe
Și cicloane pîn'la ceruri sus,
Cad apoi ca tunete de bombe
Pe talazuri roșii în apus.

Oceanul geme, urlă groaznic,
Insula se zguduie-n temei:
Pot să stau netulburatul paznic
Lîng-un far ce nu mai dă scîntei?

Zi de zi vin vase sfărîmate
Ori un hoit pe plajă stă livid,
E un prieten, un dușman, un frate, —
Vînturi grele ușa mi-o deschid.

Dar mi-i rece inima ca steiul,
Anii, ce-a fost bun, de mult au stors...
Unde, pentru far, să cat uleiul,
Ca să ardă-n beznă luminos?

— Nu am ars de tot! mai am fărîme
Sub cenuşă, care nu s-or stinge.
Prin stihii ce prind să se dărîme
Farul meu va lumina cu sînge!

Azi de mine poate au nevoie,
Suflete acum fii înţelept!
Ochii-n patru, Robinson Crusoe,
Vasul mare astăzi îl aştept.

A sărit în aşchii răsăritul,
Zările şi-au spart catapeteasma,
Îngrozită a scăpat cuţitul
Sîngeros şi a tulit-o iasma

Lumii vechi, turbată de mînie.
Roasă pînă-n măduvă se surpă
Putredă o-ntreagă-mpărăţie.
Masele-au mişcat spinarea curbă!

Iar în zări superbă, încruntată,
Peste timp vedenie pe ape
Noi, de vis, nădejdilor s-arată.
Mare-i marea, dar abia o-ncape!

N-a fost vis mai larg de fericire
Să cuprindă fiecare rob,
De cînd biata noastră omenire
Tot visează rătăcind pe glob.

An de an vaporu-naintează
Pe talazuri clocotind potrivnic.
Ochii mei nu au putut să-l vază
Cît visam închis în mine schivnic.

Dar acuma văd pe marea largă
Vis de flăcări vasul cum s-avîntă
Peste valuri negre să le spargă,
Pentru mult visata pace sfîntă.

S.O.S. — luaţi-mă cu voi,
Şi eu sînt sămînţă din mulţime,
Vis ce se avîntă din noroi,
Aur să sclipească pe-nălţime!

Dar deodată se deschid vîltori,
Mii de demoni urlă-n bezna ruptă,
Iasma veche-apare în culori
Sîngeroase, gata iar de luptă.

Zguduit se clatină vaporul,
Închid ochii, nu mai vreau să văd
Cum destinul mînuie toporul
Drumul dînd la cel mai crunt prăpăd.

6

Şi cum stau cu-nchisele pleoape,
Simt o mînă că m-atinge rece,
Simt umblînd pe cineva p-aproape,
Spune ceva ne-nţeles şi trece.

Marea-i calmă, nu mai geme unda,
Vîntul a căzut cu aripi frînte,
Veşnicie s-a lăţit secunda,
Doar trecutul prinde-ncet să cînte.

Film fără cuvinte trec imagini,
Depărtat pe-o dună de nisip,
Caravană-n tristele paragini
Dintr-o lume galbenă, de chip.

Lunecă fantome legănate
Prin pustie fumurii cămile,
Amăgiri dezamăgite-n spate —
Asta sînteţi amărîte zile!

Ori e marea iarăşi cu vapoare,
Steagul la jumate de catarg,
Vin pe apă neagră, stătătoare,
Se re 'ntorc nălucile din larg.

Iar se lasă peste văz cortină,
Lilieci m-ating în zbor cu-aripa,
Parc-aud o undă cum suspină,
Cînd îi stinge oboseala clipa.

Sună, sună depărtat un zvon
De sirenă-n ceața fără zare.
Ce vapor, sub ce pavilion
Trece iar, iluzie pe mare?

Portul meu de mult nu mai așteaptă
Nici un vas din Indii, s-au-necat
Unul după altul. Înțeleaptă
Mintea mea pe toate le-a uitat.

Doar această inimă bolnavă
Bate încă surd și fără sens
Cînd mai vine cîte-un vis epavă
Din noianul rece și imens.

Să deschid iar ochii să te văd
Şi pe tine, noua mea nălucă?
Nu vei merge poate îndărăt
Cum a fost ca toate să se ducă,

Fără să s-apropie de ţărmuri,
Cîte-n depărtare mi-apărură,
Ori sosite să se facă sfărmuri,
Să le plîng pe insula mea sură.

Dar tu vii, te văd cu ochii-nchişi
Vas real de dincolo de lume,
Marea se cutremură: trimişi,
Valuri vin să-mi geamă sumbrul nume.

N-ai mai fost prin tristele-mi ţinuturi,
Vii acum întunecat ca soartea,
De departe flamuri negre fluturi,
Iar la cîrmă,-naltă, dreaptă, Moartea.

1937 august 15—29

CÎNTECE NOI

1940

RĂSĂRIT

Se tescuieşte ziua — poamă stoarsă —
Dă glas octombre-n viile naturii.
Ca mustul tînăr soarele se varsă
Pe buza tremurată a pădurii.

Azi-mîine chiotind şi eu, şi eu
Încep culesul mare-al vieţii;
În pieptul meu atîrnă tot mai greu,
S-au copt, bag seama, strugurii tristeţii.

Prieteni! facem chef cum n-a fost altul.
Din inimă vă torn ca din ulcior.
Cu hore noi vom desfunda înaltul
Tăriilor aprins ca un bujor.

În pas bălăbănit suim pe deal,
Țîşnesc de sînge boabele prea coapte.
Şi beți de vinul vechiului Ardeal
Noi dezbumbăm de stele Fata Noapte.

În mînă strîngem luna ca un sîn
Şi-i rupem vălul de mireasă nouă —
Tovarăşi! vreau cu Noaptea să rămîn,
Ca să-i sărut privirile de rouă.

Dar cînd porumbii zorilor vor prinde
Pe coperişul cerului să joace,
Eu liniştit pe jos mă voi întinde
Învăluit cu-a-morții reci cojoace.

Voi să vegheați! O zi va răsări
Cum alta încă nimeni nu cunoaște.
Bătrînele păduri vor chiui:
Un tînăr soare munții grei vor naște!

1938

SANIA NEBUNĂ

Tinereţea mea
Ah tu sanie
Pe cărări de nea
Şi pierzanie!

Caii tăi nebuni,
Viaţa, dragostea,
Spulberă furtuni
Urmărind o stea.

„Şi de n-o s-ajung?" —
Şovăind suspini,
Drumul este lung,
Anii sînt puţini.

Dar un cal ivit
Negru din pămînt
(Ochii-i ard cumplit,
Coama lui e vînt)

Iute s-a-nhămat
Şi pornesc tustrei,
Drumu-i neumblat,
Scapără scîntei.

Tinereţea mea
Ah tu sanie
Pe cărări de nea
Şi pierzanie!

1938

LA DRUM

Cîte lupte am pierdut în viaţă,
Cîte vieţi am doborît în luptă
Mărturie inima-mi de gheaţă
Şi această veche lance ruptă.

Dar cu toate cele petrecute
Sînt în stare iarăşi să încep.
Vîrf de lance, cine mi te-ascute
Şi-mi aprinde vîlvătăi în piept?

Văd cum din împrăştiata stavă
Se desprinde năzdrăvanul mînz,
E sătul de iarbă şi otavă,
Îi voi da un troc de jar la prînz.

Iată-ntind pe masă ca-n poveste
Lac-oglindă, perie-pădure,
Iarăşi văd aievea ce nu este,
Dincolo de negurile sure.

Zînă, zînă, cît mai sînt pe lume
Nu te uit şi nu mă las învins.
Îngînîndu-l, tainicul tău nume
Mă împinge-n largul necuprins.

Să vă văd balauri de subt poduri!
Iată-mă de crezuri înzăuat,
Vie-ntunecatele noroduri,
Gata sînt cu toate să mă bat.

1938

PE COLINELE CU LANURI

Pe colinele cu lanuri
Lin lumina plouă-n ore,
Vîntul iscă vechi aleanuri
Prin ovesele sonore.

Din pămînt, din vis, din vremuri
A țîșnit o ciocîrlie,
Frunză — inimă, iar tremuri
Între dor și bucurie.

Vaci mugind colindă runcul,
Mişcă ierbile cu şuier,
Tolănit pe-o şubă pruncul
Îşi ciopleşte-ncet un fluier.

Soarele dorind să vază
Pruncul meşter ce direge,
Pe furiş, cu mîni de rază,
Frunza-n lături mi-o alege

Şi sub ulmii plini de şoaptă
Vede, gata de mister,
Pruncul năzdrăvan ce-ndreaptă
Fluierul vrăjit spre cer.

1938

RUGĂ DE DIMINEAȚĂ

Cocoșul zilei scoate creasna
De după spatele colinei
Și sună cîntecul luminei
Pe lanurile-ntinse razna.

Grăbit se spală iarba-n rouă,
În aur s-a-mbrăcat ovăzul
Și grînele, să-ți ieie văzul,
Sînt toate numa-n haine nouă.

În vîrful unui góron vîntul
A spus ceva, şi toate tac —
Un pui de iepure buimac,
De frică-i una cu pămîntul.

Tăceri adînci. Şi din tărie
Începe limpede şi-nalt
Ca din tărîmul celălalt
Sfînt cîntecul de ciocîrlie.

1938

CE SÎNT ACESTE NELINIŞTI

Ce sînt aceste nelinişti
Cu vîrfurile-n cer?
Plopii stau gata să fugă
Pe urma norilor în derută.
Rîul scutură lanţuri
Huruind îngrozit.
Cine de unde s-aude?
De ce-aţi îngălbenit?
Sfinţitul e turmă sfîşiată
Şi sîngele curge pe noi.

Din pămînt călăreţi de-ntuneric
Cu huiet s-aruncă pe lume.
Păsări de spaimă s-ascund
În piepturile oamenilor.
Prin ochii îngheţaţi
Gîndul a zburat
Şi nimeni nu ştie pe nimeni.
Vai vouă!
Prin văzduh zăngăne aripi de metal.
Cineva trece, cu coasă, pe cal.
Mamele spintecă cerul cu glasul
Cine a trezit copiii din somn?
Toc! toc! sună pasul
Celui ce bate-n uşile vieţii.
Deschide!
Prin geam luna vede chipuri livide.
Toţi au tăcut, toţi au murit.
În giulgiu negru noaptea i-a-nvelit.
Numai streşinile plîng
Suspinînd, suspinînd,
Iar vîntul rătăcit
Cheamă tînguios pe cineva
Ca să-i arate drumul.

1939

COLOANA DE ATAC

Din rîndurile noastre încă unul
S-a prăbuşit.
Mai sîntem? 'Nainte! 'Nainte!
Altul să ia comanda
Acelor mase de ţărani
Ce vin furtună după noi.
Ioane, Tudose sau tu Mihai,
Hai!
Scobiţi o groapă şi puneţi o cruce.
Apoi la drum.
'Nainte! 'Nainte!

Pînă-n seară trebuie să dăm atacul
Chiar de ne ia dracul!
Muntele acesta-ntreg să cadă,
Să fîlfîie pe creasta-i de zăpadă
Steagul nostru
Ca o flacără!
Cine plînge?
Aşa-i războiul: cu moarte, cu sînge.
Strigaţi pe cei ce au rămas.
Pînă la unul, nu cedăm un pas!
'Nainte! 'Nainte!

1937 august 22

CALEA MOȚULUI

Trece moțul pe cărare,
Țipă-n bezna o ciuvică,
Dintr-un codru iese luna
Mare cît o mămăligă.

Ghiorțăie pe matca văii
Gîrla sughițînd a foame,
Cineva din pomul nopții
Scutură să cadă poame.

Ca un prunc trezit scînceşte
Vîntul, frunza mi-l ogoaie.
Caii dau să tragă-n lături
La jirezile de paie.

Cată moţul în desagă,
Nu găseşte. Iar ortacii
I-s departe. Vede luna
Cum o mîncă vîrcolacii.

1938

MUNŢII MEI

Munţii mei, ca voi sînt şi eu mare.
Ce folos că aurul din noi
Este doar a omului pierzare
Bălăcit în tină şi gunoi?

Au n-ar fi mai bine dac-ar fi
Să vărsăm pe creste foc şi lavă,
Dacă lumea toată s-ar topi,
Lumea asta mică şi bolnavă?

1938

CU FRUNTEA RĂZIMATĂ-N CER

Cu fruntea răzimată-n cer
Şi frămîntînd cu paşii lutul
Tîrăsc în urma mea trecutul
Spre-un viitor greu de mister.

De neguri, nu disting precis
Îndepărtatul roşu ţel,
Cred cîteodată că mă-nşel,
Că toate nu-s decît un vis.

Dar să mă-ntorc nu maî e chip,
Vin dindărăt urmaşii mulţi,
Setoşi, flămînzi, bolnavi, desculţi
Prin aşteptarea de nisip.

Ei văd'nainte sfînta oază
Şi-ntreabă dac-o văd şi eu,
Eu dau din cap şi merg mereu,
În urma-mi gloata-naintează.

Cu fruntea răzimată-n cer
Şi frămîntînd cu paşii lutul
Tîrăsc în urma mea trecutul
Spre-un viitor greu de mister.

1938

ÎN TRUPUL LIVEZII

În trupul livezii macii visează.
Mi-e sufletul în soarele de-amiază
Pe holde risipit ca vîntul cald.
Ne-a îmbătat minunea de smarald.

Văzduhul vibrează albastre coarde,
Sub talpă glia înfierbîntată arde,
Şi spicele tremură arzînd sub soare,
Armate cu lănci, necălătoare.

Cu pasul liniştit mergînd mă leagăn,
Îmi vine să mă culc pe lutul reavăn
Şi să ascult cum lanurile cresc
Bogate din ogorul romînesc.

Vîntul îmi flutură părul şi visele,
În suflet îmi zumzăie poeme — nescrisele,
Şi beat de viaţă pieptul mi-l umflu,
De chiote văzduhu-ntreg să-l umplu!

1938

PERSPECTIVĂ

Am devenit în fine, cu trudă, omul tip
Şi paşii mei prin vreme sînt urme pe nisip.
Nu mai azvîrl cu şapca în zările-nstelate,
Mînc regulat cu oameni ce au mereu dreptate,
Şi zilnic după masă despătur lin gazeta,
Să văd ce mai învîrte în lung şi-n lat planeta.
Îmi mai lipseşte-o fată cu zestre, să mă-nsor,
S-aştept să treacă timpul, să-mbătrînesc, să mor...
Parcă mă văd pe masă întins printre făclii!
În juru-mi plini de jale şi ţepeni cîţiva vii
Vorbesc încet, probabil să nu mă mai deştepte.

Sînt vorbele ştiute, banale şi-nţelepte,
Dar fiecare-şi spune precis în gîndul său,
Ce bine-i că nu-i dînsul culcat în locul meu.
Iubita mea soţie oftează înfundat,
Un mic Beniuc priveşte la cei din jur mirat,
Iar altul mai în vîrstă găseşte că e bine
Cu maică-sa-mpreună să plîngă şi suspine.
Cununa mi-a adus-o un şef cu fracul nou;
Stă scris pe ea în aur: „Colegii de birou".
Apare-n uşă popa şi toţi se dau în lături,
Bătrînul are-o barbă de poţi cu ea să mături.
Şi-ncepe comedia, tămîie, plîns şi cînt.
„Pămînt sîntem şi iarăşi ne-ntoarcem în pămînt."
Eu stau în nemişcare, de parc-aş asculta
Cu mare-atenţiune prohodul altuia,
Şi de-aş fi viu o leacă, aş fierbe de necaz
Că nu pot prinde musca ce-mi umblă pe obraz.

1939

NU, TIMPULE...

Nu, timpule, să ştii că nu plec.
Am hotărît să mi te-nduplec.
Sădesc în azi un tainic mîne,
Alt azi va fi din el poimîne.
Şi dacă multor par omidă,
Ei bine! fi-voi crisalidă.
Iar cîndva, cîndva, de mă scutur,
Albastru va-nflori un flutur.

1938

SÎNT COPACUL STRAJĂ...

Peisaj melancolic
În apele lunii
Mai eşti pentru unii,
Aievea, simbolic,
Al ţării de vis
Dorit paradis.

Afară din timp,
Afară din loc,
Din nenoroc şi noroc,

Îndepărtat, lunar Olimp,
În pală rază
Ei te visează.

Dar eu jos în lut
Am prins rădăcină
Şi ploi de lumină
Mi-i dat să sărut
Cu mii de buze,
Cu mii de frunze!

Sînt copacul strajă
Cu frunzişul treaz
Pentru cei de azi,
Şi şoptesc o vrajă,
Poate-o rugăciune
Pentru cei de mîne.

Nu ştiu dacă e
Să răsară flori
Din sămînţa ce
O resfir în zori,

Totuşi suferinţă
Samăn şi credinţă.

Iar de voi apune,
Una doar mă rog:
Fulger să-ncunune
Creştetu-mi cu foc,
Ca să ardă pară
Peste-ntreaga ţară!

1938

PROOROCIRE

Cu rădăcinile-n morminte
Şi cu tulpina printre voi,
Mi-s gîndurile frunze sfinte
Ce spun de zilele de-apoi.

Vai vouă! Noapte grea de spaimă
Stihiile vestesc în şoaptă,
Că vine cel care defaimă
Orînduiala vieţii dreaptă.

Un corb va stinge cu aripa
Pe rînd luminile nădejdii;
Veac dureros va creşte clipa
Învineţită de primejdii.

Vor stoarce sînge negru dinţii
Din mincinos vopsite poame,
Copiii-şi vor mînca părinţii
Şi-o să le fie şi mai foame.

Din flori vor scoate capul şerpii,
Tăciune se va face grîul,
Un cîmp de ace preşul ierbii,
Către izvor s-o scurge rîul.

Le-or creşte colţi de fier la vite
Ca tot ce-i viu, murind, să pască,
Şi toate visele ivite
Vor fi doar pentru moarte mască.

Vai vouă! Noapte grea de spaimă
Stihiile vestesc în şoaptă,
Că vine cel care defaimă
Orînduiala lumii dreaptă.

1939

PE ACESTE ULIŢI

Pe aceste uliţi rău pavate
Sună pasul meu nepăsător.
După storuri capete ciudate
Vor să vadă noul trecător.

Nu cutează nimenea să-ntrebe,
Cîinii latră dincolo de gard.
Un copil salută. El pricepe.
Ochii tineri de mirare-i ard.

Îi arunc un zîmbet şi copilul
Ca un zarzăr a-nflorit sub cer.
— Fiul meu, curînd-curînd aprilul
Va topi ce-a mai rămas din ger.

1939

PALATUL FERMECAT

Himera mea, din nou te caut
Pe unde vînturi fără pace
În al pădurii aspru flaut
Gem cîntecele lor stîngace.

Fug stele, nori şi foi de-a valma,
Scrîşnesc uscat stejari şi ceri,
Un uriaş ridică palma:
Ţi-am spus o dată să n-o ceri!

Mă uit în tulburile ape,
Se clatină pe-un vîrf de stîncă
Palatul fermecat — i-aproape.
Şi totuşi ce departe-i încă!

1937

SĂRUT

Nu cuvinte sufletele noastre
Vor atunci cînd le-nflorește dorul.
Oare viorelele albastre
Spun ceva cînd le-a cuprins fiorul?

Vîntul serii niciodată nu
Spune vorbe cînd sărută plopii
Cu frunzișul tremurat — nici tu
Să nu spui nimic cînd te apropii.

Vino lin! şi braţul, visătoare,
Pune-mi-l pe umăr ca un ram
Încărcat cu flori aromitoare,
Primăvara, răzbătînd pe geam.

Caută-apoi în ochii mei, cum cerul
În adîncul tăului mîhnit —
Nu cerca să lămureşti misterul
Ce-n mîhnire-l ţine cotropit,

Ci pe unda sumbră-n rotogol
Te apleacă-ncet să o cuprinzi,
Iar de vrei, sărută-mi-o domol
Precum luna recile oglinzi.

1937

PLÎNGE BUSUIOCUL

Care va să zică nu mă mai iubeşti.
Clipa asta-i parcă fundul unei ceşti,
Mă trudesc zadarnic, s-o-nţeleg nu pot.
Poate totuşi, totuşi n-ai să pleci de tot.

Ce-o să facă fără tine grădiniţa?
Plînge busuiocul, plînge lămîiţa,
Va muri o floare-n ficare zi,
Laviţa de ploaie trist va putrezi.

Pasul meu de-acuma pe cărări nu calcă,
Voi privi ca-n valuri plîngătoarea salcă
Cum străbat — cuţite — peştii reci prin apă,
Jos la rădăcini apa sapă, sapă...

1937

ANA KELEMEN

Ţii minte, Ana Kelemen,
Vara aceea albă, caldă
Cînd ne duceam noi doi la scaldă,
Ţii minte, Ana Kelemen?

Ţii minte, Ana Kelemen,
Cum rătăceam noi prin pădure
Să strîngem, pare-mi-se, mure,
Ţii minte, Ana Kelemen?

Ţii minte, Ana Kelemen,
Cînd cerii vechi şopteau în barbă
Veneai ca şarpele prin iarbă,
Ţii minte, Ana Kelemen?

Ţii minte, Ana Kelemen,
Şi ce urma era minune!
O, ce cuvinte-ar şti-o spune?
Ţii minte, Ana Kelemen?

1937 august 23

APLEACĂ-TE LIN

Apleacă-te lin
Pe sufletul meu
Cum cerul senin
Pe-un vast eleşteu
Şi plînge cu stele
În apele mele.

Nebunii mei nuferi
Din nou vor răspunde,

Văzînd că tu suferi
Privindu-te-n unde,
Şi apele iar
S-or zbate amar.

Din nou te voi ţese
Cuprinsă-ntre maluri,
De-or fi mai alese
În tristele-mi valuri
Frumuseţile tale
Ca-n zările pale.

Curată pe veci,
Desprinsă din vremuri,
În apele-mi reci
Mai mult n-ai să tremuri
De frica plecării
În ţara uitării.

1938

ÎNTÎLNIRE ÎN TOAMNĂ

În toamna cu miros de primăvară
Brîndușile sfios au răsărit
Și soarele ardea întinerit
Salcîmii înfloriți a doua oară.

Au întîmplarea să fi fost aceea
Ce-n drumul meu rătăcitor a scos,
Nălucă albă-n parcul răcoros,
De-am tresărit ca dintr-un vis, femeia?

Sînt încă ameţit ca de-o beţie.
S-a dus şi totuşi e aici pe-aproape,
Îmi sună ca un ropot calm de ape
În asfinţirea caldă, purpurie.

Am s-o revăd? N-am s-o revăd? O, gînduri,
Lăsaţi-mă şi nu-ntrebaţi nimic.
Brînduşile-nfloresc şi rîd un pic
Prin frunze scuturate rînduri — rînduri.

1938

PESTE VEACURI

Eu n-am dansat în jurul viţelului de aur
Şi prea puţin îmi pasă că-n lume trec boem,
Pun mai presus de toate o ramură de laur
Şi mai presus de lauri un viitor poem.

Da, şmecherii vor spune că-i imbecil să lupţi
Adulmecînd în vreme cu Idealu-n frunte,
Cu visuri zvăpăiate şi cu nădragii rupţi,
Cînd s-ar putea să nască un şoarece din munte.

Ci eu cu pălăria trîntită pe-o ureche
Trec fluierînd un cîntec pe drumul îndrăzneţ,
Privind cum după mine, bolnavă, lumea veche
Se surpă din temeiuri într-un apus măreţ.

Tai brazdă prin desişuri de îndoieli şi-arunc
Cu buzduganul vrerii hotar departe-n vreme,
Va merge neamul ăsta spre el din tată-n prunc
Şi veşnic mai departe hotarul o să-i cheme.

— Iar eu, de mult sub ţărnă, în fiecare an
În primăvara blîndă voi răsări în zori
Şi bucuros de jocul vieţii năzdrăvan
Le voi zîmbi la toate în chipul unei flori.

1937—1938

PE ȚĂRM

În dălbini, suveici de-argint,
Peștii țes tăceri profunde;
Razele, comori ce mint,
Par metal topit pe unde.

Ochiul-boului în scorburi
De-ntuneric zboară tainic,
Lîngă apa fără volburi
S-a oprit gîndul meu lainic.

Nici o undiţă de vis
Nu arunc în astă pace,
Ochii lin mi i-am închis,
Molcom vine somnu-ncoace.

În pămîntul ud se-nfundă
Din picioare-mi rădăcini
Şi te-aud în creştet, frunză,
Cum te legeni şi suspini.

1938

VERSURI DE TOAMNĂ TÎRZIE

Mîhnirile se lasă pe sufletul meu iar
Ca negura de toamnă pe cîmpul solitar.
Grăbit s-adună stoluri şi pleacă undeva.
Mă doare vara stinsă şi amintirea ta.
Fără folos tăria înnourată plînge,
Încheagă asfinţitul băltoaca lui de sînge
Şi ca o zdreanţă udă pe lume cade seara —
Prin ceaţă munţii gîrbovi abia-şi mai duc pov
La ce bordei cu geamuri aprinse-n beznă roşii
Voi bate cînd a ploaie se vor porni cocoşii?

Mi-i dor să stau la masă sub lampa cu petrol,
S-ascult cum plînge ploaia cu glasul ei domol,
Să răsfoiesc alene o carte şi să-mi pară
Odaia ţărănească prin fumul de ţigară
Visatul cuib de calde şi blînde fericiri —
Porneşte lin vioara tristeţii-n amintiri.
Şcolarule, ţii minte? Caietul de latină
Era-nsemnat pe margini cu versuri ce suspină
Şi înflorea departe un dulce pui de om.
Dar alţii scuturară copt rodul scump din pom.
Pe urmă alte unde s-au scurs pe matca vremii.
Am poposit odată la marginea poemii
Şi am intrat în casă şi n-am vrut să mai plec.
Din vinul poeziei beam pînă la înec.
Dar nu ştiu cum azi vinul a devenit sălciu.
Sătul de mine însumi, un altul vreau să fiu.
De-aceea poate astăzi cînd negura se lasă
Mă podideşte dorul să am şi eu o casă,
Un pic de bucurie cu alţii în comun,
Cui lucruri ne'nsemnate şi gingăşii să spun —
Ci fără margini ceaţa pe cîmpul ud se-ntinde
Şi nici un geam în beznă lumina nu-şi aprinde.

1938

STEAUA MEA

Stele, gămălii de ac,
Prind în noapte catifeaua
Cerului. De-asupra-mi steaua
Mea cît un bobuț de mac.

Crește, crește, roșu mugur,
Fără grabă, fără teamă,
Fără ca s-o bage-n seamă
Auriul nopții strugur.

Şi din cîte-s, orice stea,
Tremurată blînd în ape,
E de alta mai aproape
Decît e de steaua mea.

Dar nu-i pasă, ea va fi
Pîn'ce razele ei roşii
Vor trezi din somn cocoşii,
Ca să cînte-o altă zi.

Iar atuncea steaua mea,
Roşu fir de sînge-n aer,
Tors din al veciei caer,
În adîncuri va cădea.

1939

POEZII

1943

DRUMURI

I

Voi îmbrăca în negru
De sus pînă jos
Singurătatea-mi.
Ca luna august
Voi plînge cu jerbe de stele.
Dă grai de-acum, durerea mea superbă,
Fîntînilor de cîntece
Închise ca-ntr-un miez de munte
În sufletu-mi adînc.
Răsune iar cornul de moarte
Străbătător al ritmurilor mele.

Vă desfoiaţi, vă desfoiaţi,
În măreţia toamnei,
Ultime visuri!

II

Cu pasul meu lacom de drumuri
Eu deapăn distanţele ghem.
Cuvîntul *departe* mi-i scump
Ca o femeie!
Îmi flutură zarea năframe de nori
Şi crestele munţilor îmi rîd
Cu dinţi de zăpadă.
Obrajii mi-i mîngîie codrii
Cu degetele crengilor,
Iar unda spumată a rîului,
Ca prietenul cîne
Gudurîndu-mi-se la picioare,
Latră voios.
Inima-mi,
Clopot de nuntă,
Slăveşte sărbătoarea Veacului
Cînd zorii desfăşoară flamuri
De sînge şi flăcări.

Bogată urcă seva în tulpini
Vestind o primăvară fără seamăn!
În rodnicul cernoziom
Al sufletului meu
Am răsădit
Nepămîntesc
Pomul iubirii de oameni,
Şi-ntr-o imensă-mbrăţişare
Strigînd îmi dau duhul:
Viaţă, viaţă!

III

Ei, nu!
Cu o răceală de vivisector
Odată, odată,
Prin aurora sîngelui meu
Am să v-arăt adevărul.
E drept, am suferit destul.
Dureri fulgerînd ca luceferi în zbor
Mi-au spintecat întunerecul cărnii.
Pe nesfîrşite mări de tristeţi,
Rătăcită epavă,
Mult am plutit.

Răsărituri, apusuri, amiezi,
Roiul de albine al stelelor
M-au înţepat cu veninul luminii.
Obosit de lumină
M-am bălăcit ca un ţipar
În toate noroaiele nopţii.
Zori ameţite de vin
Mi-au pătruns titubante-n odaie.
Luceafărul dizolvat ca o lacrimă
Privea mustrător.
Mareea păcatului însă
Cu foşnet sărat
Năvalea peste nuferii visului.
Eu,
Sfîşiind minciunile hainei,
Am dezgolit
Ca pe o zi albă
Femeia!

IV

Gazda bătrînă de lotri,
Noaptea, ascunde
Dragostea noastră oprită.

În labirintul străzilor obscure
Urma ne-o pierdem.
Am ridicat părete către lume
Şi singuri,
Rupînd grumazul timpului,
Trăim doar pentru noi.
Dintr-un metal himeric
Inimile noastre
Mari visuri făuresc.
Ca lumînări sub icoane
Aprindem
În domul tăcerii
Săruturi.
Apar perechi fericite
În haine de nuntă.
Sub văl de mireasă prea alb
Ţi-i tăinuită faţa,
Iar mie de febră-mi ard ochii
Ca farurile rătăcite-n beznă.
Şi totuşi *vreau* să te sărut!
Dar m-a lovit prin fumul de tămîie
Un miros de cadavru,
Şi prin lumina vălului străvăd
Scheletul unei feţe.

Perechile fug speriate,
Iar eu mă trezesc
Poet rătăcit, rătăcind
Pe tristele uliţi.

V

Tu care m-ai pîrjolit în iadul gurii tale,
N-a fost oare totul decît vis?
Parcă s-a deschis şi s-a închis
Stînca avuţiilor orientale.
Singur, ca-ntr-un bloc de gheaţă,
Stau şi-aştept fără temei.
Viaţă, viaţă,
Unde sună paşii ei?

VI

Copiii noştri nu se vor mai naşte.
Şi gîndul ăsta-n creier doare
Ca-ntr-o livadă-n care paşte
Cireada, floare după floare.

Pe cripta vieţii n-am aprins făclie,
Ca-n alţii chipul palid să ne-nvie.
Elanul rătăcit în mine geme
Că n-a prins rădăcină-n vreme,
Născînd să moară pentru noi avînturi,
Iluzie de-ntîi, în multe rînduri.
Îmbrăţişările de jar
Îşi risipiră flacăra-n zadar.
Zădarnic sucul scump se scurse —
În mine moare viaţa ca-ntr-o cursă!

VII

Cine să-mi asculte îndurerarea
Unei zile de beţie mare?
Sînt topit de amintiri amare
Şi-mi foşneşte sufletul ca marea.
Iadul urlă oriunde mă-ntorc!
Un monstru cu rîtul de porc,
Cu burta de aur umflată,
Colţii mi-i arată.
„Vezi, vezi,
Nu-i destul să visezi!

Cine adună
Doar aur din lună
Şi mărgăritare
Din scoicile stelare,
Multe nu poate.
Priveşte! popoarele toate
Se zbat, se frămîntă.
Iar cauza lor sfîntă
E galbena otravă sclipitoare.
Pentru ea se trăieşte, se moare!
Vezi, vezi,
Nu-i destul să visezi!"
Şi monstrul cu rîtul de porc
Rîmă, dărîmă şi scurmă.
Oriunde mă-ntorc
E, parcă, ziua din urmă.
Din flăcări, din sînge
Monstrul adună şi strînge
Metalul diavolesc.
De odată,
Din apele mării s-arată
Frumoasele cărnuri de zînă,
Şi forme se-mbie
Bătrînului monstru,

Lipind pe rîtul lui murdar
Coralul ne 'nceputelor buze.

VIII

O veacuri voi, mormane de ruine,
Să mai aştept eu timpul, care vine,
În purpuriu păun suit pe casă,
Cînd totul va fierbe, va arde
Şi fluturînd din steaguri şi placarde
Va lăvui biruitoarea masă?

IX

Voi îmbrăca în negru
De sus pînă jos
Singurătatea-mi.
Ca luna august
Voi plînge cu jerbe de stele.
Dă grai, durerea mea superbă,
Fîntînilor de cîntece
Închise ca într-un miez de munte
În sufletu-mi adînc.

Răsune iar cornul de moarte
Străbătător al ritmurilor mele.
Zburați, zburați
În măreția toamnei,
Voi visuri aurii
A primăverilor ce vin!

1942

FLAUTUL VRĂJIT

În văzul tuturor, cu mină calmă,
Eu joc mereu durerea mea în palmă
Ca pe o stea de jar cules din vatră —
Hei! cînii Morții, cînii Morții latră!

Sînt urmărit ca un vînat superb,
Se ține haita vajnic după cerb,
Cînd e departe, cînd aproape parcă,
Se face că mă pierde, mă încearcă...

Dar sprinten, încă tînăr şi sălbatic,
Calc noi şi noi meleaguri singuratic,
Din vîrfuri alegînd pe cel mai 'nalt
Şi înscriindu-mi numele-n bazalt.

Mai stau din cînd în cînd şi cînt. Mai c
'Napoi zîmbind. Ca şarpele pe flaut
Dansează Moartea-n faţa mea, nebună!
Şi flautul vrăjit răsună, sună...

1942

PAHARUL MORȚII

Să vezi inima mea,
Acest pahar
Din care Moartea bea
Un vin amar!

Bea Moartea și-i voioasă:
Hei! cîrciumar,
Mai adă tu pe masă
Un vin amar.

Stăpîne, nu mai pot,
Colo-n chelar
S-a isprăvit de tot
Cel vin amar.

Ei! lasă, frate, hai
Nu fi avar,
Că-n pivniță tu ai
Doar vin amar.

Mai palid mă scufund
În mine iar —
Paharul fierbe crunt
De vin amar.

Și Moartea bea voioasă:
Hei! cîrciumar,
Mai adă tu pe masă
Un vin amar.

1942

VEGHE

Şarpele nopţii albastru, cu inel de aur în gură,
S-a-ncolăcit friguros în sufletul meu de zgură.
Stropi argintii se scurg în infinit
În semnul aşteptării ne'mplinit.

Neliniştit, plopul singurătăţii
Aude paşi pe caldarîmul cetăţii.
Vîntul de urît a-nceput să spună
O poveste veche sub clar de lună.

De insomnie apele se zbat
Ca un convoi de tîlhari în lanţuri legat,
Iar peşterile urlă din afund,
Chemînd făpturi ce nu răspund.

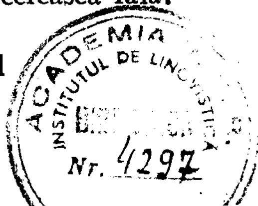
Numai tu, luceafăr al tristeţii,
Vesteşti izbăvitorul ceas al dimineţii,
Cînd peste munţii mei de îndoială
Se-ntinde alba zi ca o spoială.

1942

STEAUA CU COADĂ

Multe buburuze sînt pe boltă.
Toate numai aur şi argint!
Domnul trece mulţumit prin holdă,
Mîngîindu-şi barba şi zîmbind.

Toate sînt precum le-a semănat,
Toate strălucesc fără greşală!
Îngerii mărunţi foiesc, se zbat,
Lămurindu-i *lui* cereasca fală.

Însă dintr-un haos lăturalnic
Iese-aşa ca dumnezeu s-o vadă,
Cu-un surîs pe buze cam şăgalnic,
Şi mişcînd încet, o stea cu coadă.

—Dar tu, blestemat-o, cine eşti?
Se răsteşte crunt la ea Preabunul.
Ea se-ntoarce scurt de la cereşti,
Desfăcîndu-şi coada ca păunul.

Jos, pe lut, cu spaimă şi mirare,
Lumea speriată se adună.
Două babe-şi spun în aiurare:
—Nu-i a bună, soro, nu-i a bună!

1942

URSOAICA

Am dat în lături aripile porții,
Iar după mine am tras
Ursoaica de azur a nopții
Cu verigă de aur în nas.

Ciocanul inimii în toba pieptului
Bate sălbaticul joc,
Ursoaica joacă în fața înțeleptului
Şi-n fața acelora ce au doar noroc.

Hai joacă, ursoaică, sai sus,
Să rîdă copiii, bătrînii de-a valma —
Din'naltele singurătăți te-am adus
Printre straturile cît palma.

Hai joacă și-mbată-te singură
De propriul sînge, ca mine.
Vom fi plătiți: eu cu o lingură,
Iar tu cu faguri plini, fără albine.

Hai joacă, hai joacă mereu,
Căci pînă la urmă, știu bine,
Doar tu mai rămîi și cîntecul meu
Pierzîndu-se-n tine.

1941

MI-I MARE PĂCATUL

Mi-i mare păcatul:
Am strîns nori în braţă
Vrînd să-mi fie natul
O nouă viaţă.

E iadul în mine!
Lăsaţi-mă singur,
Vreau să mă pierd ca tine,
Avesaloane,-n crînguri.

Moartea-Satrapul
Pe calul furtunii
Să-mi reteze capul
Cu secera lunii.

1942

GIUVAERE

Iubirea noastră cum a fost
Nu ştie nimeni pe de rost,
Doar rare regăsiri în minte
Ca giuvaere în morminte.

Aceste perle sînt probabil
Surîsul tău mereu amabil;
Iar ochii, verzi pe cît se pare,
Smaragde două de valoare.

O broşă uite-n chip de fluturi!
Înseamnă, poate că, săruturi.
Pe sîni? pe gură? pe pantof?
Şăgalnic vîntul spune: of!

Întunecat acest inel
Evocă, dacă nu mă-nşel...
Dar nu mai ştiu nimic. Afară
Începe altă primăvară.

1942

ALBĂ CA ZĂPADA

În aur vişiniu de toamnă calmă
Duium de galbeni joacă vîntu-n palmă,
Înscriu cocori pe cer o urmă ştearsă,
Foşneşte frunza veştedă şi arsă.

Brînduşele se-mbie de sub foi,
Şi ochii le sărută cu tristeţi —
Cărări şi bănci, de-acuma rămîneţi
Să putreziţi în ploaie şi noroi.

Eu unul am să plec de-aici departe,
O mîndră de demult mi-a scris o carte:
Mă cheamă să mă duc în ţara ei,
În ţara ei de stei şi de scîntei.

Stă surghiunită vesela viaţă
Acolo-n mănăstirea cea de gheaţă.
De flori de stele scapără livada.
Pe iarbă-albastră, Albă-ca-zăpada.

Aşteaptă, tot aşteaptă fără preget,
Inel de aur greu să-i pun pe deget
Şi să privim cum cea mai mîndră stea
Din ceruri va cădea la nunta mea.

1942

DOR

Fă-mă, Doamne, drum de piatră,
Lumea toată să mă bată,
Ochii toți să mă măsoare,
Rupă-mă mii de picioare!
Inima-mi va fi-mpăcată
Cînd pe piatra mea umblată
Va trece mîndra o dată.

1942

PE O SCÎNDURĂ CU ACTINII

Cînd anemonele de mare
Pe luntrea noastră, o epavă,
Adînc sub undele amare,
Vor țese lumea lor suavă,

Neştiutoare de povestea
Acestui naufragiu mare
Şi de furtunile acestea
La urma urmei trecătoare,

Cînd, din adîncuri, greu năvodul,
Odată-n preajma înserării,
Va scoate la lumină rodul
Minunii coapte-n sînul mării,

Şi va privi uimit pescarul
De-atîtea frumuseţi bizare,
De viaţa ce-a îmbrăcat cu harul
Ei scîndura din fund de mare,

Cînd în acvariu spectatorii
Se vor lăsa tîrîţi de vrajă
Visînd păţanii iluzorii,
Departe, pe-o-ncercată plajă,

Iubito, noi vom fi temeiul
Acestei noi minuni de jocuri,
Cu sufletul zidit în steiul
Din vatra veşnicelor focuri.

Iar candizii polipi, în spaţiu
Simbolizînd mişcări ciudate,
Vor cere pururi cu nesaţiu
Îmbrăţişările nedate.

1942

LATRE CÎNII

Latre cînii cît le place,
Eu voi fi poetul totuşi
Care din noroi va face
Să răsară mîndri lotuşi.

Stînca, rece la minune,
Tacă, tacă, grijă n-am.
Va crăpa ea, cînd voi spune:
Eh! deschide-te, Sesam!

1939

DRUMUL MEU

Pegasul meu e murgul romînesc.
El ştie doar poteca şi urcuşul
Spre vîrful cătră care năzuiesc,
Pe care pajuri mari îşi au culcuşul.

Acolo e palatul din poveste
Şi Cosînzeana veşnic ne'ntîlnită —
N-o văd prin ceaţă, dar eu ştiu că este,
Şi murgul bate vajnic din copită.

La poduri au să iasă dedesubt
Balaurii cu capetele şapte.
Va trebui cu dînşii să mă lupt
Din zori de zi pînă tîrziu în noapte.

Dar am să fac în sîngele lor baie,
Şi limbile lor pune-le-oi în sîn,
Ca să le vadă zîna mea bălaie
Cînd ziua va veni la ea să mîn.

Iar de va fi ca steaua mea să cadă
'Nainte de soroc pe drumul greu,
Un alt fecior cu frunte de zăpadă
Va duce mai departe drumul meu!

1940

ŞI-AŞA-I BINE

De nime nu te recunoaşte,
De toţi te scuipă şi te-njură,
Şi-aşa-i bine!
De ce-ai cîntat în tău de broaşte
Ce horcăie bolnav de ură?

Şi dac-azvîrl în tine pietri
Şi-ţi pun cununi de spini pe frunte,
Şi-aşa-i bine!

De ce-ai aprins cenuşa vetrii,
De ce le-ai predicat pe munte?

Iar de te-or pironi pe cruce
Şi lancea ţi-or înfige-o-n coastă,
Şi-aşa-i bine!
De ce-ai vrut spre mai bine-a-i duce,
De ce-ai iubit mulţimea proastă?

1939

MELIȚA

Toată vara, toată toamna latră,
Melița, melița.
Cad puzderii cînepile verii,
Cînepile toamnei cad puzderii
Cum le mușcă îndîrjit și latră
Melița, melița.

Vrafuri albe — oase — împresoară
Melița, melița.
Iară ea, flămîndă, mîncă, mîncă...

Meliţo, mai vrei? — Mai adă încă!
Vrafuri albe — oase — împresoară
Meliţa, meliţa.

Iarna doar mai tace cît mai tace
Meliţa, meliţa.
Dar acuma iat-o iar la soare
Meliţa de cînepi tocătoare.
Încă tace. Oare cît mai tace?
Meliţa, meliţa.

Un fior prin cîmpuri se strecoară:
Meliţa, meliţa.
Tinerele fire de verdeaţă
Cresc superbe, pline de viaţă.
Dar prin cîmp fiorul se strecoară:
Meliţa, meliţa...

1942

SECERE

Maci roşii aducători de somn
Năpădiră grînele bălaie.
Sclipirea secerii, un şuier prin holde, un z
Prin văzduhul chinuit de văpaie.

E multă veselie în această beţie a morţii,
Dar şi mai multă tristeţe —
Stăpînă pe-ntinderi momîia priveşte
Cu capul în cîrpe, cu labe de beţe.

Cine s-alăpteze scîncetul pruncului
Uitat în răzor?
Aduceţi ulciorul cu apă-ncropită,
Mai faceţi pentru snopi legători.

Fata Morgana pe cerul încins
Minte-n colori ţipătoare;
Domnul întunecat pîndeşte recolta bogată,
Ferit de arşiţă, de soare.

Vîntule, tu încotro te vei duce s-alini
Durerea rănilor şi jarul frunţilor creţe?
Stăpînă pe-ntinderi momîia priveşte
Cu capul în cîrpe, cu labe de beţe.

1942

SUB CASIOPEIA

Cadenţa bocancilor, zornetul fierului
Pe drumul de pulbere, sub Casiopeia,
Pleacă departe compania treia,
Pleacă şi gruiele sub'naltul cerului.

Vara-nfloriră maci roşii stepele.
Zac pretutindenea grămadă snopii —
Ce-o fi cu sufletul e grija popii —
Nechează zările turbate, ca iepele.

De-acum e toamnă. Din nori alburii
Iarna rînjeşte cu dinţi de zăpadă.
Mîne, măi frate, cine-o să cadă?
— Scrie-ne, tată, cînd ai să vii?

Un măr atîrnă putred pe creangă.
Gura obuzelor ţărînă muşcă.
Cineva doarme cu capul pe puşcă
Şi poate visează zvon de talangă.

1941

LA MINE-N SÎNGE

Nimica nu mai am de spus.
Să vină de vor alții ca să-nceapă
A pescui-n această tulbure apă —
Eu m-am întors cu spatele către apus.

Ca un bujor cu capul rupt,
Mă uit năuc la uriașul pom:
De fiecare creangă spînzură un om.
Nu, nu! aicea n-aș fi vrut să lupt.

Voi, nesătuilor de lupte,
Poftim gustaţi aceste frupte!

S-apleacă peste hartă Duhul Răului,
Îi roade rînza un turbat nesaţiu
De sînge tînăr şi de spaţiu.
„Veniţi!" urlă-ntunecată gura Hăului.

Eu nu mai am nimica de spus.
Colcăie de putrede băltoace,
La fiecare pas cineva zace
Din răsărit ori din apus.

Hei! fraţilor, la mine-n sînge
Istoria contemporană plînge.

1942

DESTIN

Ce vă tot învolburați răzmeriți,
Gînduri voi, în tigva mea bețivă?
Ori tu crezi că soarta nu ți-o meriți,
Inimă de atîtea ori naivă?

Vezi și tu, nu-i tuturora dat
Să se-mbuibe-n aurul vieții —
Tata-i om sărac la noi în sat,
Mai sărac sînt eu ca toți poeții.

Dar de-aceea straşnica mea liră,
Nu te teme, nu te pun în cui —
Cîntul meu ca mana se răsfiră
Peste jalea grea a veacului.

Dacă astăzi Blaga sau Arghezi
Sînt mai mult decît Mihai Beniuc,
S-or topi răcelile zăpezii
Cînd va fi de-aicea să mă duc.

Şi va fi nu peste mult aceasta,
Pomul morţii iată c-a-nflorit;
Umbra lui mi-a întunecat fereastra
Ce-am deschis-o către răsărit.

Văd mereu cum crucile de lemn
Ca trifoiul umplu zilnic huma —
Prieteni, prieteni! asta e un semn
C-a sosit şi timpul meu de-acuma.

Muntele durerilor umane
Mi se-nalţă maiestos în faţă,
Sus pe culme tu, Nazaretane,
Stai învingător peste viaţă.

Ştiu că nu mi-i dat să fiu la fel,
Ca tîlharul am trecut prin lume;
Mulţumit voi fi să pier ca el
Stins în umba unui mare nume.

Să rostesc de-acum numele tău
În aceste crunte vremi buimace
Nu mă simt chemat şi vrednic eu,
O, tu Timp aducător de pace!

Dar în zori cînd va cînta cocoşul
Şi vor curge noi lumini, pe frunţi,
Stihul meu va fi păunul roşu
Beat de slavă dănţuind pe munţi.

Vie-apoi prăpădul peste mine!
Vălmăşit în marea tulburare
Doar atît mai am să strig la tine:
Ai şi pentru neamul meu iertare!

1942

AŞTEPTARE

Murmurînd adînc şi tainic
Cîntă frunzele Sybile:
Nou luceafăr vine crainic
Pentru zorii altor zile.

Am văzut prin cîte-o vale
Tăinuit ascunşi în peşteri
Cum, lovind în nicovale,
Lănci ascut piticii meşteri.

În păduri cu veacuri grele,
În inele de stejari
Mormăie citind în stele
Înțelepți solomonari.

Stăpînind, cu trudă încă,
Somnul negrului bălaur
Adormit în vrajă-adîncă
Pe grămada lui de aur

Ei așteaptă, tot așteaptă
Ziua marelui noroc,
Făt-frumos în mîna dreaptă
Cu o sabie de foc.

1942

VAS ÎN FURTUNĂ

Timpului acest
Mare şi funest
Eu i-am fost profet
Şi regret, regret...

Dar puteam să tac?
Sîngele din veac
Prin inima mea
Şi-a săpat cişmea.

Valurile-i curg
Roşii în amurg
Şi se varsă mare
Peste-ntreaga zare.

Se străvede-n larg
Vas fără catarg,
Omeneasca soarte
De ţărmuri departe.

Şi singur pe ţărm
Eu mînile-mi sfărm,
Strigînd în furtună
Cu voce nebună!

1942

DESPĂRȚIRE DE O GAROAFĂ ROȘIE

Sărut cu buze arse huma
Din care tu sorbita-i sînge.
În pribegie plec de-acuma —
Garoafă roșie, nu plînge.

Mi-oi aduna-n desagi amarul,
Toiag din gardul vechi mi-oi frînge
Și-n urmă voi lăsa hotarul —
Garoafă roșie, nu plînge.

Străinul va veni-n grădină
Şi toate florile le-o strînge
Buchet pe masa lui străină —
Garoafă roşie, nu plînge.

De te va rupe şi pe tine,
Tu varsă doar un strop de sînge
Pe masa-i cu mîncări străine —
Garoafă roşie, nu plînge.

1940 august

MUNȚII APUSENI

Colo-n miezul muntelui
Zace ochiul dracului,
Aurul, aurul,
Peste el bălaurul!
Da' bălaurul mi-i om,
Dacă-i om și cine-i domn!

1941

CÎNTEC DE PRIMĂVARĂ

În zădar vă zbateți și asudă
Fruntea voastră galbenă ca ceara,
Nu puteți, degeaba-i orice trudă,
Să legați cu lanțuri primăvara.

Muguri noi țîșnesc din putregai,
Înfrunzește și-nflorește țara.
Și voi vreți, cînd noi intrăm în mai,
Să legați cu lanțuri primăvara?

Alte vînturi, proaspete, frămîntă
Codrii tineri, zilele-s ca para.
Vouă nu știu ce sticleți vă cîntă
Să legați cu lanțuri primăvara.

Nu simțiți apropiatul freamăt
De furtună ce-mpînzește țara?
În zadar vă opintiți cu geamăt
Să legați cu lanțuri primăvara.

În zădar vă zbateți și asudă
Fruntea voastră galbenă ca ceara,
Nu puteți, degeaba-i orice trudă,
Să legați cu lanțuri primăvara.

1939

CÎMP ROMÎNESC

Cîmp romînesc,
Iată-mă singur cu tine.
Macii roşii încă nu-nfloresc,
Şi-aceasta poate este bine.
În faţa lor n-aş îndrăzni
Acum
Aci
Să vorbesc.

O veche poveste,
O superstiţie poate,

Poate-un blestem
Ne face mereu, pe-nnoptate,
Să mă chemi, să te chem.
Taina ta o simt înspicată
Prin bălăriile-nalte.
O floare minunată,
Cum poate nu sînt alte,
Răsare viguroasă din ogor.
Buruienile prinse de spaimă
Se-adună, se chircesc şi mor.

Tu numai, plină de faimă,
Înalţi potirul tău:
Un crin, culoarea sîngelui superb,
Luminat de flacăra albastră
A celor prăvăliţi în hău,
Pe-acest pămînt,
Pentru dreptate!
Coboară din cocoaşa munţilor,
Trepte cu trepte,
În haine albe, cu coase drepte,

Cu cuşmele pe zarea frunţilor,
Feciorii, feciorii
Urmaşii, strănepoţii
Horii.

Călăuzind măreaţa trecere,
Cineva-n cer poartă o secere.

Cîmp romînesc,
În tine se varsă, foiesc
Odraslele tale semeţe
Cu arsele, stoarsele feţe,
Dar aspre şi crunte ca Moartea!
E ceasul pentru cei mişei,
Hehei!
Să li se deie partea!
Iar ca să-nceapă marea izbăvire
Ori neagra pierzanie,
Au venit la tine a primire
Străbuna-mpărtăşanie.

Potirul roşu mîndru se ridică
În mijlocul mulţimii adunate
În juru-i cu sfinţenie, cu frică,
În murmur stins, cu capete plecate.

Nu vine însă preotul, nu vine.
Răbdarea se destramă în mulţime.
Şi cetele se-mprăştie ca turma
Pierzîndu-şi iar în munte urma.

Cîmp romînesc,
Am venit la tine să vorbesc.
Macii roşii încă nu-nfloresc.
Aceasta poate este bine.
În faţa lor n-aş îndrăzni
Acum,
Aci,
Să grăiesc aşa deschis cu tine.
Anii rod arginţilor zimţii,
Copiii cărunţesc şi mor părinţii,

Iar pruncii pruncilor ce vin
Privesc peste ulucă la vecin,
Le face cu ochiul hambarul
Şi porcul şi vita şi carul.
Şi nici că simt, privind în depărtări,
Cum un străin le caută-n buzunări.
Poveştile străvechi
De feţi luptînd cu zmei
Nu-şi mai găsesc urechi,
Şi zboară, funigei,
Pierind în zări departe,
Giulgi al miresei moarte.

Cîmp romînesc,
Cresc buruienile, cresc.
Floarea minunată
Nu se mai arată.

Poate-a fost în mine numa?
Poate minte huma?
M-aplec înfrigurat peste ţărînă
Şi caut rădăcinile ascunse.

Un şopot ca de rece vînt prin frunze
Cuprinde ţarina bătrînă.
Deodată,
Flacăra roşie
Cu aripi de vifor,
Un vultur ţîşneşte-n tărie
Şi rumeneşte zarea-nfiorată
Din răsărit pînă-n apus.

1942

ILEANA

În codrul acesta vrăjit
Stejarii-s de două milenii.
Sub muşchiul de taină aşteaptă
Făptura de vis a Ilenii.

Vestiţi cavaleri din apus
Umblat-au mereu s-o găsească —
Un blestem ce-apasă pe codru
Schimbatu-i-a-n piatră şi iască.

Mari lotri cu nume temut
Cercat-au pe zînă s-o fure —
Cadavrele lor putrezesc
În reavăn pămînt de pădure.

Și zîna visează de veacuri
Un tînăr născut în dumbravă
Să vină să-i dea un sărut,
Trezind-o din vraja bolnavă.

1941

ORAŞUL PIERDUT

1943

ORAŞUL PIERDUT

Îmi tot revine-n minte
Oraşul pierdut.
Zadarnic am suflat orice lumină,
Zadarnic am tăiat din rădăcină
Plecatele sălcii de-aducere aminte,
Zăvoiul de tristeţe a crescut
Mai negru ca-nainte
Şi peste apa sufletului meu
Îşi cerne frunza galbenă mereu.

Singur pe deal,
Privesc la valea copleşită-n seară.
Ca macul în holdă
Luminile prind să răsară.
În pieptul meu cu vechea lui revoltă
E însă mult mai mare focul!
Mai mare decît nenorocul
Ce macină şi roade vatra
Acestui urgisit Ardeal.

Mi-s pumnii strînşi, mai duri ca piatra.
O voce stranie din umbră
La mine se răsteşte: Hei!
Ce stai aşa ca o icoană?
Visezi vre-o iapă năzdrăvană
Şi paloşul ce singur taie
Duşmani pe cîmpul de bătaie?
Ori vrei
Un nou Cristos să ţi s-arate
Zicînd: „Ia-ţi patul tău şi umblă",
Iar tu să intri în cetate
Vestind că s-a făcut dreptate?

Sudori de moarte-mi scaldă trupul rece.
Un crunt străbun m-a apucat de umăr
Şi crud m-a răsucit către trecut:
Priveşte!
E umbra Iancului venind din neguri
Şi mai departe Horia din Albac,
Crişan şi Cloşca
Şi toţi aceia despre care voi
Aşterneţi pe hîrtie vorbe mari,
Vin să vă-ntrebe-acum:
„Ce aţi făcut?"

Îmi tot revine-n minte
Oraşul pierdut.
Zadarnic aţi înfipt drapel străin
Pe turnuri puse-n matcă romînească;
Zarea se-ntunecă,
Scapără ochii cerului
Şi graiul adînc al pădurii
Vesteşte furtuna cea mare.

1940

E SLOBOD SĂ MAI CÎNT?

Am coborît din munţi şi bolovani
Legendele lui Horia-mi curg în sînge,
În doina mea Ardealul plînge
Şi cer dreptate două mii de ani.

Eu sînt trimisul timpurilor noi,
Ieşit din rînd cu cei ce scurmă glia
Şi totuşi vin întrebător la voi:
E slobod să mai cînt în Romînia?

Ar trebui să-mi bag un sămădău
Ca numărul duşmanilor să-mi ţină.
Ai! ce-am să-i calc odată crunt în tină,
Necruţător, fără păreri de rău.

Puţin îmi pasă că mă blăstămaţi
Şi m-alungaţi cu pietre ca pe cîne,
Destinul meu a fost şi va rămîne
Să-mi port revolta mîndră sub Carpaţi.

Striviţi-mă cu roata-n Bălgărad,
Fluierul Iancului mi-l puneţi în gură,
Prin ţărmul vostru-nţelenit de ură
Tot am să-mi tai cu cîntecele vad!

1941

TOT UNA-MI ESTE

Tot una-mi este de va fi să pier,
De n-o să steie cîntecele mele
Nici cît o dungă palidă pe cer
Ce-o lasă-n urmă căzătoare stele.

Nu țiu să-mi fie bronzul în piață,
Să-ntrebe gură-cască cine-am fost,
Aici și-acuma cît mai sînt în viață
Aş vrea să aibă verbul meu un rost.

Vreau ţarina prezentului s-o samăn
Cum tatăl meu ţăranul holda;
Cum creşte griul mîndru fără seamăn,
Să crească-n urma mea revolta.

Ca spicele de grîu în vînt să mişte
Ţăranii cete-cete şi să ceară,
Cu freamăte ce pot furtuni să işte,
Să fie ei stăpîni pe-ntreaga ţară.

Vor clocoti străfunduri de mînie
Sub crîncenul, năpraznicul lor pas;
O sabie de foc pe cer va scrie
Că a sosit şi pentru noi un azi!

Şi sprijinind în furci şi coase zarea
Alăturea cu codrii noşti, străbunii,
Ne-om legăna în valuri largi ca marea
Şi vom striga cu vocile furtunii!

Iar de va fi să nu ni se răspundă
Şi să ne rîdă-n faţă cei mişei,
Dăm ţării foc din dungă-n dungă
Şi răsturnăm Carpaţii peste ei!

1937

CUPRINSUL

CÎNTECE DE PIERZANIE (1938)

Pag.

CÎNTECE NOI (1940)

Pag.

POEZII (1943)

ORAŞUL PIERDUT (1943)

62

76

89

147

244

247

257

Responsabil de carte: E. Busneag
Tehnoredactor: A. Vîntu
Corector: M. Ștefănescu

Dat la cules 29.03.955. Bun de tipar 07.06.955. Tiraj 10.100 ex. Hîrtie velină mată de 80 gr./m.p. Format 700×1080/32. Coli ed. 4,71. Coli de tipar 8,25. Ediția I. Comanda 1688. Planșe tipo 1. A. nr. 0487. Pentru bibliotecile mici indicele de clasificare 8 R—1.

Tiparul executat sub com. nr. 1461 la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. STALIN", București — R.P.R.